

Šiame numery

Sistemiškai reikalaujame ir mes.
Pradėkime vienu uždaviniu.
Su dr. Pr. Skardžium
atsisveikinant.
Apeiginio apdaro paroda
Chicagoje.
Vlado Šlaito eilėraščiai.
Žaismingas žmogus ir jo knyga.
Jurgio Daugvilos jubiliejinis
Amerikos bareljefas.
Vytauto Puškoriaus
fortepijono rečitalis.

SU DR. PRANU SKARDŽIUM ATISISVEIKINANT

Naudokimės jo kalbiniu palikimu

STASYS BARZDUKAS

Ir vėl, Maironio žodžiais, su-
gaudė varpai: 1975 gruodžio 18
mirė prof. dr. Pranas Skardžius.
Mirė mūsų kalbininkas. Vėl la-
bai liūdna, nes pasitraukė iš mū-
sų gyvenimo žmogus, kokių
mums reikia, bet didžiai trūksta.
Kai buvau Marijampolės gimna-
zijos dar VIII klasėje, 1924 mirė
kalbininkas Kazimieras Būga, ir
tada visi — visa tauta liūdėjo,
nes nebuvo kam jo pavaduoti.

Kai jau buvau pats mokytojas,
1930 mirė kalbininkas Jonas Jab-
lonskis, ir vėl liūdėjome, nes ne-
buvo kam ir jo pavaduoti. Ne-
trūkus lietuvių kalbos darbų dir-
bti atėjo dvi jaunos jėgos — dr.
Pranas Skardžius ir dr. Antanas
Salys. Abu dėstė universitete, ir
abu buvo sudėtos didelės viltys.
Deja, Lietuvą okupavo Sovietų
Sąjunga, ir abiem darbo sąlygos
pasidarė neįmanomos, tad abu
1944 iš Lietuvos pasitraukė ir
tremtį. Šiandien jau ir jų abiejų
taip pat nėra gyvųjų tarpe. Vėl
liūdina, nes abiejų darbais liko ne-
baigti ir nebus kam jų pavaduo-
ti. Juo liūdėčiau, kad abu, atsi-
dūrę svetur, negalėjo duoti to, ką
būtų galėję laisvoje ir nepriklau-
somoje savo tėvynėje. Abiem sve-
tur buvo pakirpti sparnai, ypačiai
dr. Skardžiui. Juk iš pradžių jis
turėjo duoną užsidirbti skerdyk-
loje, o vėliau, tarnaudamas Kon-
greso bibliotekoje, jautėsi patekęs
į "fabrikines" sąlygas — laiką
reikėjo atiduoti techniškiems dar-
bams. Nebuvo darbai palanki nė
lietuviška mūsų atmosfera, kur i
gyvenimo paviršiu yra išplaukę ir
jam toną duoda visokie srovi-
niai, partiniai ar tiesiog asmeni-
niai ir daugiausia vis anonimi-
niai demagogai. Nejausdami nė
mažiausios atsakomybės, jie, juo
daugiau plūstai, juo geriau žiū-
čiasi. Su visu savo įkarsčiu jie
taip pat puolė ir dr. Skardžiui, tik

Kalbos mokslininkas ir
praktikas

Dr. Skardžius visų pirma bu-
vo kalbininkas mokslininkas, ge-
rai šiam darbui pasiruošęs ir su-
vokęs jo plonybes. Grynojo lietu-
vių kalbos mokslo darbų jis yra
parašęs ir palikęs nemaža, bet ne
šio rašinio uždavinys apie juos
kalbėti. Dėvės disertaciją apie
slavų skolinis senosios lietuvių
kalboje, "Daukšos akcentologiją",
labai nepalankiomis karo meto
sąlygomis parašęs ir 1943 "kaip
žaliavą" išleides "Lietuvių kal-
bos žodžių darybą", taip pat pa-
skelbęs nemaža straipsnių, dr.
Skardžius pagrindinio mokslinio
siekinio sukurti lietuvių kalbos
istorinę gramatiką neįvykdė. Lie-
tuvų per trumpai dirbo, svetur
neturėjo sąlygų.

Bet dr. Skardžiui, kaip ir ki-
tiems mūsų kalbininkams, taip
pat didžiai rūpėjo ir lietuvių kal-
bos praktika. Be daugiau moksli-
niam reikalui skiriamo ir Huma-
nitarinių mokslų fakulteto lei-
džiamo kalbotyrinio metrašio
"Archivum philologicum", jis
taip pat redagavo praktinės lie-
tuvių kalbos žurnalą "Kalbą" ir
buvo "Gimtosios kalbos" redak-
cinės komisijos narys. Kartu su
dr. Saliu suredavo L. Damb-
riūno paruoštą "Kalbos patarėją".
Sukirčiavo V. Kamantausko pa-
ruotą lietuvių literatūros chres-
tomatiją. Dirbdamas su Lietuvos
valstybinio teatro artistais ir mo-
kydamas juos kirčiuoti, išleido šio
darbo vaisius — "Bendrinės lie-
tuvių kalbos kirčiavimą". Taip

Prof. dr. Pranas Skardžius (1899. III. 26 — 1975. XII. 18)
Nuotr. Athens Studio, Washington, D. C.

pat rašė daug straipsnių, kuriuo-
se sprendė bendrinės lietuvių
kalbos susidarymo, žodyno, ter-
minų, vardu, sintaksės ir kt. klau-
simus. Nesėdėjo susidėjęs rankų
ir svetur: Vokietijoje turėjo kalbos
skyrėlių "Mūsų kely", JAV —
"Drauge" (iš pradžių kartu su St.
Barzduku), taip pat rašė straips-
nius "Aidams", "Draugui" ir kt.
laikraščiams. O atskirais lei-
diniais išleido: 1968 "Lietuvių kal-
bos kirčiavimą", 1971 "Anksty-
vesnė ir dabartinė lietuvių bend-
rinės kalbos vartoseną", 1973
"Lietuviškuosius tarptautinių
svetimybių atitikmenis" ir kt. Su-
darytas, bet neišspausdintas "Ra-
šybinis lietuvių kalbos žodynas".
Tai didžiai naudingas vėlionies
palikimas, kuriuo reikėtų domė-
tis visiems, kuriems rūpi vienas

kalbos vartosenoj". Čia juos taip
pat pailiustruojam pavyzdžiais.
Kalbos grynumas reikalauja, kad
jos neturėtų svetimybės (barbariz-
mai) ir žargonybės, pvz. *abrū-
sas, dratas, paduška, skūra, šmo-
tas, zupė* ir t. t. Kalbos taisyk-
lingumas remiasi tam tikrais dės-
niais, skiriančiais pvz. *belaisvę*
"laisvės neturinčią moterį" nuo
nelaisvės "laisvės nebuvimo",
sudėti "struktūrą" nuo sąstato
"sustatymo išdavos", *tiekti* "rū-
pinti, gaminti" nuo *teikti* "duo-
ti" ir kt. Kalbos aiškumas igali-
na skaitytoją gerai pažinti kalba-
mąjį dalyką ir saugoja jį nuo ne-
susipratimų. Aiškumui daugia-
sia kenkia vartojimas žodžių ne
savo reikšme, pvz. jo straipsnis
buvo *patalpintas* (talpinti reikšia
"daryti, kad tilptų, duoti patal-
pą", o čia kalbama apie straips-
nio idėjų į laikraštį), pastatė
paminklą *jo atminčiai* (iš tikrų
jų atminimui, nes atmintis yra
"dvasinė žmogaus pajega atsi-
minti") ir kt. Kalbos tikslumui
kenkia neakylas tų pačių įvardžių
vartojimas, netaisyklų sakinių
sudarymas ir kt., pvz.: Jonaitis
susitiko Dirvelę, ir jis jo nepasvei-
kino (kas jo nepasveikino?), stu-
dentams skrodžiant lavonus, jie
kartais neišveria ir pabėga (kas
neišveria ir pabėga: studentai ar
lavonai?).

Tik labai trumpai pasiaiškine,
kaip reikia suprasti grynumo, tai-
syklumo, aiškumo ir tikslumo
kriterijus, atskirai dar stabtelė-
jam prie tikslumo kriterijaus.
Dr. Skardžius cituoja P. Joniko
1937 "Židinyje" paskelbtą
straipsnį "Mūsų bendrinės rašo-
mosios kalbos kultūros proble-
ma", kur sakoma: "Kalbinį rei-
škinį reikia vertinti pirmiausia iš
derėjimo tam uždaviniui, kuriam
jis skirtas. Jei tas kalbinis rei-
škinys savo uždavinį atliko (ir tai
gerai atliko) — jis geras, neat-
liko — negeras. Taigi minėtieji
kalbos grynumo ir taisyklumo
kriterijai tol tetaikintini, kol
jiedviem neprieštarauja šis tikslas,
šis uždavinys". Panašiai kaip Jo-
nikas taip pat galvoja ok. Lietu-
vos kalbininkas J. Palionis, kurio
straipsnį "Apie literatūrinės kal-
bos norminimo pagrindus bei
kriterijus" dr. Skardžius atpa-
sakoja ir cituoja. Esą grynumas,
taisyklumas, aiškumas ir tiks-
(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė paraštė

SISTEMINGAI REIKALAUKIME IR MES

Vieni lietuviai didžiuojasi mū-
sų choralais, ansambliais, artistais,
menininkais. Kiti net nežino, kad
iš viso tokių turime. Niekas ne-
žino, kiek to mūsų dvasios loby-
no esame sukaupe.

Visi neseniai apsidžiaugėm,
išgirdę, kad viena kita Kanados
lietuvių grupė gavo bent kartą iš
valdžios arba iš privačių kanadiš-
kųjų fondų konkrečios paramos
savo konkretiems darbams. Deja,
esame taip pat girdę ne kartą,
kaip šis arba tas vienetas tai ten,
tai čia prašė tokios paramos ir
negavo.

O vis dėlto žinome, kad yra ir
duodama nemažai piniginių pa-
ramos vertingiems meniniams
užsimojimams. Mes lietuviai to-
kios paramos dažniausiai negau-
nam, kadangi nesugebame orga-
nizuoti ir sistemingai prie jos
prieti.

Iš kitos pusės, esame ir visai
be pagrindo kartais šiuo atveju
užmiršti, nes tie, kurių žinioje to-
kių lėšų dalinimas, nežino ir ne-
vertina mūsų tautodailės, tauti-
nių žokių, operos, dailės, literatū-
ros taip, kaip mes visa tai verti-
name (ir tai dar ne visi mes!).

Šiuo metu the National Cen-
ter for Urban Ethnic Affairs (su
šia institucija bendradarbiauja ir
Amerikos Lietuvių Katalikų Tar-
nybos atstovas) stengias pravesti

platus masto visų tautybių Ame-
rikoje visokeriojo meninio - kul-
tūrinio inaišo anketą.

Vertėtų ir mums lietuviams
ten užsiregistruoti. Šios anketos
tikslas yra: surinkus kiek įmano-
ma duomenų, belsti į duris val-
džiai ir jai, reikalaujant dau-
giau paramos mūsų meninėm -
kultūrinėm pastangom. Kiti gau-
na, ir mes turėtumėm gauti!

Visi, kuriems rūpi lietuviškas
menas ir kultūra, turėtų šią anke-
tą užpildyti ir gražinti. Ne tik mū-
sų Ciurlionio ansamblis, Grandi-
nėlė ir kiti pirmaeiliai ansamb-
liai ir chorai, ne tik mūsų pro-
fesionalai, bet ir visi parapijų
chorai, šeštadieninių mokyklų šo-
kejai, audėjai, drožinėtojai ir pa-
n. kviečiami ir raginami į šį rei-
kalą atkreipti dėmesį. Tik neži-
nia, kokiais sumetimais ši anke-
ta atsiroboja nuo rašto, nuo lite-
ratūros. Gal vėliau numatyta šiai
sričiai specialiai anketa?

Norint anketos tekstą įsigyti,
reikia tik — nors ir atviraiškiu —
parašyti: "Please send ethnic
arts questionnaire to: (Čia pridėti
savo adresą, ir pasiųsti tokiu ad-
resu: Via Kuncaitis, National
Center for Urban Ethnic Affairs,
4408 Eighth St. N. E. Washing-
ton DC 20017.

k. pg.

PRADĖKIME VIENU UŽDAVINIU

Kultūros tarybos sudarymas
nėra naujas reiškinys. Chicagoje,
tik pradėjus veikti organizuotai
lietuvių bendruomenei, prie apy-
gardos valdybos buvo sudaryta
Kultūros taryba. Vėliau Kultūros
taryba buvo sudaryta prie JAV
LB Kultūros fondo.

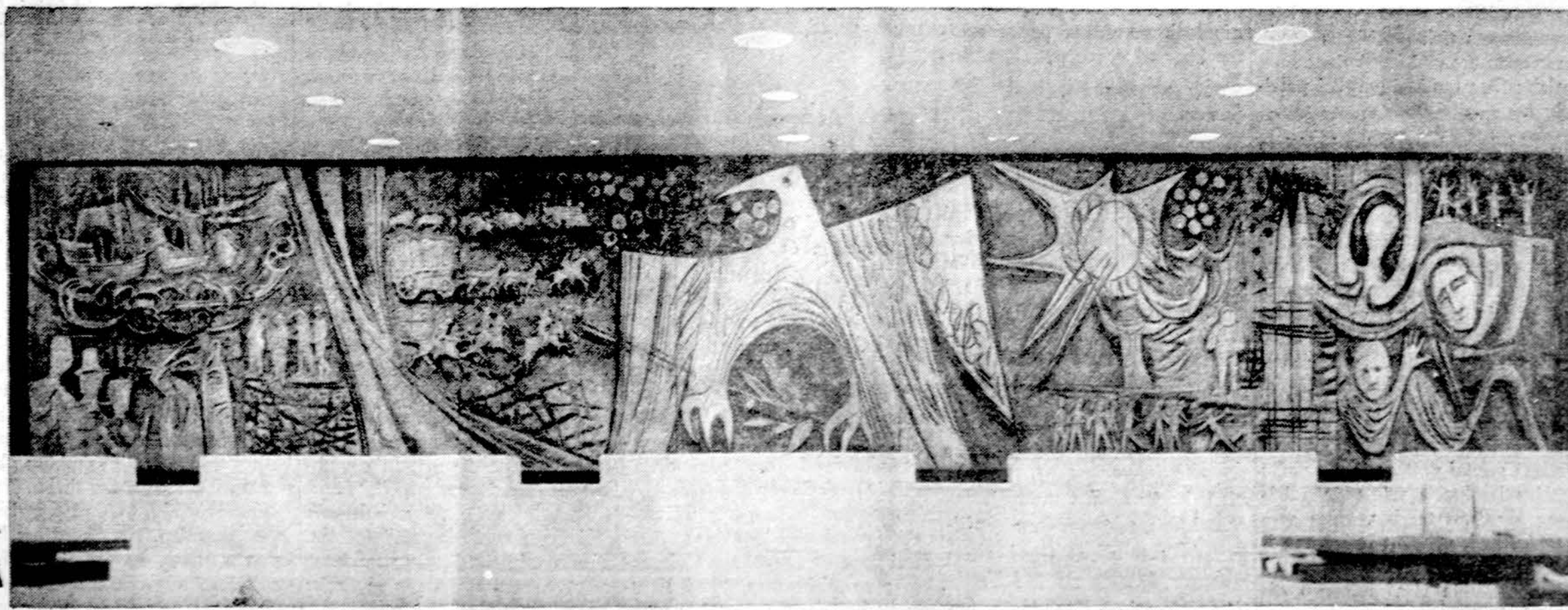
Yra žinoma, kad ir kitose gau-
siau lietuvių gyvenamose vieto-
vėse (Clevelande, New Yorke)
irgi buvo sudarinėjamos kultūros
tarybos. Visų veikusių kultūros
tarybų paskirtis buvo paruošti
planus mūsų kultūrinei veiklai
judinti, ugdyti ir skleisti.

Dabartinė Kultūros taryba
veikia kaip centrinė lietuvių

bendruomenės institucija, įre-
minta į JAV LB įstatus. Šios Kul-
tūros tarybos uždaviniuose yra
ne vien kultūrinės veiklos plana-
vimas, bet ir nusistatytų planų
vykdymas. Tai esminis skirtumas
tarp dabartinės Kultūros tarybos
ir anksčiau veikusios prie Kultū-
ros fondo, kur suplanuotus už-
davinius vykdyti buvo siūloma
kitoms LB institucijoms.

Prėjusioje JAV LB Tarybos
sesijoje buvo priimti, Kultūros ta-
rybos pirmininko pateikti, kultū-
rinės veiklos planai. Jie, kaip ir
daugelis pateikiamų planų, atro-

(Nukelta į 2 psl.)

Jurgio Daugvilos medžio skulptūrinis bareljefas Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukakčiai Standard Federal Savings banko patalpose, Chicago's priemiestyje Downers Grove. Aprašymas 4 psl. (Lietuvių foto archyvas)

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

do, geri. Tačiau susiduriama su kita veiklos dalimi — vykdymu.

Parodyti Kultūros tarybos reikšmę, jos reikalingumą ar net būtinumą mūsų tautiniam gyvenimui planų neužtenka. Reikia, kad pateikti planai būtų vykdomi.

Kultūros tarybos organizavimo pradžia rodė, kad apčiuopiamos veiklos greitai nesulauksime. Tai gresia pavojus, kad Kultūros tarybos veikla gali pasilikti tik planuose. Kad tai neįvyktų, kad mūsų visuomenė pajustų Kultūros tarybos buvimą ir reikšmę, reikia įvykdyti visuomeninei naudingą ir suprantamą bent vieną uždavinį. Tokiu uždavinįu galėtų būti kultūrinio judėjimo organizavimas ir rėmimas.

Kultūrinis judėjimas — tai būtų sąlygų sudarymas pasireikšti lietuvių gyvenamose kolonijose menininkams ir kūrėjams: dainininkams, muzikams, rašytojams, aktoriams, dailininkams ir menininkams vienietams: chorams, teatriniams sambūriams, tautinių šokių rateliams ir kt.

Sekant atskirų kolonijų renginių programas, nesunku pastebėti, kad jau eilė metų programų atlikime iš kitų lietuvių kolonijų atvykstantys menininkai ar menininkai vienietai yra vis retesni svečiai. Programų atlikimui kvietiniai sveciais naudojasi tik kelios didžiosios lietuvių kolonijos. Dauguma kolonijų renginių programoms atlikti tenkinamos vietinėmis meninėmis įgijomis. Gerai, kad savi menininkai gali pasireikšti savoje kolonijoje, bet dar geriau būtų, kad jie galėtų pasireikšti ir kitur.

Kviečiant programos dalyvius iš kitur, susiduriama su didesniais išlaidomis, kas, ypač mažesnei kolonijai, kelia galimo piniginio nuostolio baimę. O mažose kolonijose veikiančios organizacijos turtingumu nepasižymi. Todėl finansinė dalis dažnai yra esminė kliūtis, kad renginių programos pasikartojančiai atlieka vis vietinės meninės įgijos.

Išvykos ir platesnis pasireikšimas kūrėjų skatina kūrybai, programų atlikėjams — darbu joms pasirošti. Ypač meniniai sambūriai be išvykų pradeda merdėti. Chorių ar teatrinių sambūrių išvyka yra didelė paskata darbui. Tas pats yra dailininkui, solistui, instrumentalistui ir kitiems.

Ne vietinių judėjų atliekama programa sutraukia daugiau atsilankančių žiūrovų ar klausytojų ir įneša gyvumo į kolonijos tautinį gyvenimą. Todėl kultūrinės įgijos keitimasis, kultūrinio judėjimo sudarymas būtų naudingas tiek atskiriems menininkams ar menininkams vienietams, tiek mūsų tautinei gyvybei palaikyti.

Planingo kultūrinio judėjimo pradžia turėtų duoti Kultūros tarybos vykdomieji veiksmai. Jie taip pat turėtų surasti pradinę finansinę paramą mažesnioms ir finansiniai nepajėgioms kolonijoms. Lietuvių bendruomenės apylinkių tinklas šiam užmojiui įgyvendinti sudarytų pagrindą, nes tai būtų svarbi įnašas ir apylinkių veiklai.

Tinkamai kultūrinį judėjimą suorganizuojant, jo reikšmę visuomenė greitai pajustų ir tuo pačiu pajus konkrečią veiklą ir reikšmę Kultūros tarybos. Nėra abejonės, kad, vykdamas reikalingą ir naudingą visuomeninei uždavinį, bus sulaukta iš visuomenės dėmesio ir paramos.

Jonas Jasaitis

Prof. dr. Pranas Skardžius su savo žmona jo 75 metų amžiaus sukaktuvio dieną. Nuotr. S. Smaizienės

SU DR. PRANU SKARDŽIUM ATISISVEIKINANT

(Atkelta iš 1 psl.)

lumas savaime yra naudingi šios vartosenos kriterijai, bet neganėtinai. Daug reikšmingesnis yra tikslingumo, funkcinis kriterijus, kuriam pajungti aiškumo bei grynumo ir tikslumo bei taisyklų kriterijai. Tačiau juo vienu be atodais taip pat nedera remtis, nes, žiūrint vien kalbos tikslingumo, galima būtų pateisinti kartais ir visai netaisyklinius, grieždiškus darinius, o pačią literatūrinę kalbą padaryti negyva ir išblukusi. Tad tikrai visų tų kriterijų tinkamas suderinimas, o ypač turėjimas prieš akis pastarojo funkcinio kriterijaus (pašymas kalbos tikslo), mums rodo, yra tas kelias, kuriuo turėtume eiti, nustatydami lietuvių literatūrinės kalbos normas, teikdami ar peikdami tam tikras kalbos lytis.

Pats dr. Skardžius taip pat pasisako už kompromisinį kelią: „... bendrinė kalba neturi būti visados kopijuojama iš liaudies kalbos, bet tik jos polinkiais toliau formuojama, kaskart pritaikant ją vis naujai iškilantiems kultūros bei civilizacijos reikalavimams, kitaip tariant — bendrinė kalba turi pasilikti savotišką, tautinę ir tuo pat metu tinkamą susižinojimo priemonę“. Šiam tikslui ji turi būti aiški, patogi, gyva, raiškinga, be sunkiųjų suprantama, imanoma, tokiu supratimui pirmiausia sąlyga yra aiški žodžio daryba, iš jos negali būti išbraukti gyvosios kalbos pažymiai, kurių daugelis yra sukurta seniau, visai negalvojant apie dabartinį tikslumą.

Iš dr. Skardžiaus stilymų ir taisyčių

Dr. Skardžiaus lietuvių bendrinės kalbos kultūros darbą norime konkrečiai parodyti bent keliais jo paties stilymų ir taisyčių pavyzdžiais, imtais iš jo raštų, daugiausia iš „Ankstyvesnės ir dabartinės lietuvių bendrinės kalbos vartosenos“.

Dr. Skardžius siūlė nevertoti bereikšmių balastinių darybos elementų, be kurių kalba gali lengvai apsieiti. Tad vietoj abstraktiškas, konkretiškas, moderniškas, morališkas, natūrališkas, pasyviškas ir kt. teikė abstraktus, konkretus, modernus, moralus, natūralus, pasyvius: vietoj galimų ilgųjų lyčių europėjiškas, europėjiškas, europėjiškas, europėjiškas ir kt. jis teikė utraupėjusias europėjiškas, europėjiškas, europėjiškas, europėjiškas; taip pat vietoj sistematingas, katalogizuoti, lakiruoti, marširuoti — sistemingas, kataloguoti, lakuoti, maršuoti; vie-

toj svetimųjų darybinių lyčių žodžių akcionierius, kontrabandistas, legionierius, prozaikas, stipendiatas — žodžius su savomis lytimis akininkas, kontrabandininkas, legioninkas, prozininkas, stipendininkas.

Nedrausintos vartoti tokios tarptautinės svetimybės kaip absurdas, dialektas, elevatorius, horizontas, juristas, koegzistencija, kurortas ir kt., bet pirmiau teiktini tinkamai sudaryti lietuviški atitikmenys — nesąmonė, tarmė, keltuvai, akaratė, teisininkas, sambūvis, vasarvietė. Tačiau bendrinei kalbai neteiktini tokie skoliniai, kurie turi visai tinkamus lietuviškus pakaitus, pvz.: akuratas „laivas“, čemodanas „lagaminas“, guzikas „saga“, kanuolė „patranka“, lenčiūgas „grandinė“, liuosas „laisvas“, šposas „išdaiga, pokštas“ ir kt. Iš kitos pusės, dr. Skardžius griežtai atsisakė nuo svetimųjų kraštutinių lietuvinimo, pvz.: dangūtinis „astronominis“, gindra „elektara“, mokysta „metodika“, orijs „atmosfera“, orovė „klimatas“, pavaizda „perspektyva“, varta „praktika“ ir kt.: esą ju „niekas daugiau, išskyrus patį A. Vireliūną, nevartojo nei siūlė vartoti“.

Savo kalboj turime prigijusių tarptautinės reikšmės vertinių, pvz.: garlaivis (vok. Dampfschiff, anglų steamship), garvežys (vok. Dampfwagen, rusų parovoz), geležinkelis arba gelžkelis (vok. Eisenbahn, prc. chemin de fer, rusų železnaja doroga), laikraštis (vok. Zeitschrift) ir kt. Bet nevertotini tokie vertiniai, kuriems pakeisti turime savų žodžių. Tad lietuvių kalbai teiktina sava pusiausvyra „seniau svarstyklių svirstelė“, ne verstinė lygsvara (vok. Gleichgewicht, rusų равновесие, latvių līdzsvars), teiktinas vadovėlis, ne rankvedis (verstas iš rusų rukovodstvo), netrukus, ne neužilgo (plg. lenkų niezuługo, rusų nezadolgo), šūkis, ne obalsis (plg. lenkų ogłos), gero, ne gėrbūvis (plg. lenkų dobrobyt) ir kt.

Dr. Skardžiui rūpėjo kalbos turtinimas. O kalbą skurdina, kai vienu koku žodžiu norime pasakyti „viską“. Dar blogiau, jei šis žodis pasiskolintas iš kitų kalbų arba kitų kalbų pavyzdžiu vartojamas. Sakysim, dabar jau pernėse ne tik vaikų per liptą arba stalą į kitą kambarį, bet ir nelaimę, vargą, sąlygą ir kt. (plg. rusų perenesti, perenosit). Todėl dr. Skardžius taisė: net vyro žuvimą fronte ji pernėse (= pakėlė) lengviau; svidrė gerai pernėse (= pakelia) žiemoj; pastebėdamas, „kad lietuvių kalboj daug gyvesni ir vaizdingesni kaip pernėsi yra veiks-

mažodžiai išlaikyti, išverti, pakeisti, išskirti. Igonis jau nebeišlaikys (jo padėris kritiška, jis tikrai mirs); jis ligą (nelaimę) lengvai pakelia: aš daug baimės išskentėjau; silpnas žmogus negali pakeisti nei šalčio, nei šilumos; taip skauda dantį, kad nebegaliu išverti; to skausmo ilgiau nebeįstovėsiu; ir t. t. Arba veiksmožodis išpildyti: išpildome ne tik isakymus bei potvarkius, bet ir dainas, arijas, šokius, net programas. Dr. Skardžius, cituodamas „Rusų — lietuvių kalbų žodyno“ sudarytojus, dėl to sakė: „išpildyti“ — įvykdyti, atlikti, išpildyti, įgyvendinti (pvz.: įvykdyti, išpildyti viršininko isakymą, išvesti duotą pažadą, atlikti pilietiško pareigą, atlikti, suvaidinti vaidmenį, išpildyti stichovorenie — padeklamuoti eilėrašį, išpildyti tancę — pašokti šoki)“ ar artistas labai tiksliai atlieka sudėtingus šokius, solistas padainavo operos ariją ir kt.

I kalbą dabar braute braunasi veiksmožodiniai priesagos —imas daiktavardžiai, vartojami kartu su veiksmožodžiais. Tokie žodžių junginiai kaip „padarė pranešimą“, „priėmė nutarimą“ ir pan. yra geri ir vartotini, nes jų negali atstoti vieni veiksmožodžiai pranešė ir nutarė. Tačiau, dr. Skardžiaus manymu, jų plitimą turi būti apšaukus, ir jis dėl to pastebi: „atrodo, nėra dar pavojaus, kad kas imtų tvirtinti reikiant sakyti: skerdikas daro klaušiu skerdimą, ne skerdikas skerdžia klaušius!“. Veiksmožodžius daiktavardžius su veiksmožodžiu ryškina veiksmo objektą ir rezultata, vieno veiksmožodžio pakanka nusakyti veiksmą.

Dr. Skardžiaus rašyba

Lietuvių kalbos rašyba formavosi įvairiais laikais ir veikiama įvairių įtakų bei aplinkybių. Prie jos pagrindu ir dėsnių nustatymo yra prisidėję Augustas Schleicheris, Fridrichas Kuršaitis ir kt., bet pirmasis aiškesnis ir nuoseklesnis pagrindus yra padėję Jonas Jablonskis, Bėda ta, kad ir jis dėl kai kurių dalykų yra abejojęs bei svyravęs, todėl kai ką joje nuolat kaitaliojė. Tai negalėjo daryti teigiamos įtakos mūsų rašybos pastovumui, ir visada atsiradavo norinčių kai ką savaip rašyti. Rašybos pastovumui davę kenkė ir tai, kad Jablonskis nerado bendros kalbos su kitu žymiuoju mūsų kalbininku Kazimieru Būga, įėjusiu skirtingu, nors ir nuoseklesniu, keliu: Būga nuosekliai laikėsi kilminio pagrindo, rašydamas ne tik augštas, baigštas, rūgštas, sluosnis (su g), bet ir šala, kera, kila, spura (su nosinėmis), taip pat bjaurus, bjurti, pjauti, pjaulai, pjūvis, spjauti (su j): „vietoje girdimojo j rašyti i neturime nė mažiausio pamato“. Šitaip įvairuojanti rašyba pasiekė ir mūsų laikus, ir dr. Skardžius 1968 pasirodžiusiam „Lietuvių kalbos kirčiavime“ pasisako laikąs savo kelio: „vartojau beveik tą pačią rašybą, kurią esu vartojęs ir nepriklausomai Lietuvoje savo raštuose ar straipsniuose, nes ji, mano nuomone, kalbotyrimui darbu ar šiaip labiau tinka ir daugiau pagrįsta pačiais kalbos duomenimis“. Dr. Skardžius rašė: augštas, augštaitis, sluosnis (su g), jieva, jietis, jieskoti, bjaurus, pjūklas (su j), kauris, betkoks, kauris, visdėlto (kartu), šalia neretai tai pat nevisai, nevisur (kartu). Sudėtinuose knygų pavadinimuose didžiąja raide rašydami tik pirmąjį žodį, pvz. „Dabartinė lietuvių kalba“, „Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“, „Lietuvių kalbos vadovas“ ir kt., vienodai jau rašė ir laikraščiu bei žurnalu pavadinimus: „Svietimo darbas“, „Gimtoji kalba“, „Kalbos kultūra“, „Lietuvių enciklopedija“ ir kt. Krinta taip pat į aki jo linkimas rašyti sutrumpintomis lytimis: bendrinėję šnekamojo kalboj, daili, daugeli ir kt., bet: skatinti-

jams, vietomis, ilgesnėmis citatomis ir kt.

Kaip jau buvo sakyta, dr. Skardžius taip pat parengė „Rašybinį lietuvių kalbos žodyną“. Jo spausdinimą trukdė dabar Lietuvos suprojektuota tam tikra rašybos reforma. Atrodė, kad kai kas dr. Skardžiui joje turėjo būti priimtina, pvz. rašymas bjaurus, pjauti, spjauti, bet kai kas ir nepriimtina — rašybos dalykų siejimas su pa'alinia's (ideologiniais) sumetimais: Koks bus šio dr. Skardžiaus darbo likimas, dabar dar sunku pasakyti. Normaliomis aplinkybėmis tautai reikėtų vienos rašybos, išvija neturėtų atskirti savo rašybos turėti.

Atsisikiant...

Su dr. Skardžium aš pats suartėjau tik Vokietijos tremtyje. Kai 1925 įstojau į Lietuvos universitetą Kaune, jis tų metų rudenį, rekomenduotas Jono Jablonskio ir gavęs švietimo ministerijos stipendiją, išvyko studijuoti į Leipzigą. Kai 1929 grįžo ir pradėjo dirbti universitete, aš buvau bebaigias ir ruošiaus egzaminams, o nuo 1930 pradžios išvykau mokytojauti į provinciją. Retomis progomis su juo susitikdavau tik Lietuvių Kalbos Draugijoje, kuriai jis pirmininkavo, švietimo ministerijos vasaromis rengiamuose kursuose lietuvių kalbos ir literatūros mokytojams pasitobulinti — čia jis būdavo dėstytojas, aš — klausytojas, taip pat jis atėdavo į lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų sąjungos susirinkimus. Bet matydavomės daugiausia mažiau „iš tolo“: pasisveikindavome, vienu kitu žodžiu pasikeisdavome ir kt. Tarpas buvo didelis — jis profesorius, o aš Lietuvos provincijos mokytojas, kuriam gal kiek labiau nei kitiems kolegoms taip pat rūpėjo ir bendrieji lietuvių kalbos reikalai, ne vien mokytojo darbas. Pats dr. Skardžius neturėjo aukštųjų mokytojų būdingų šiltesnių socialumų bruožų, nors pabendravimo kompanijai mėgo ir tokioj kompanijoj gerai jausdavos: stengdavosi pajaukauti ir savo kažkaip kliūvančių juokų atsileipti į kitų pajaukavimus. Savo pagrindais jis pirmiausia buvo darbo ir mokslo žmogus. Daug rašė, bet Dievas nebuvo davęs jam dovanos reikšti mintį žodžiu sklandžiai, gyva ir lengva kalba. Jo sakynis mėgdavois sunkokai, ir tai buvo viena iš pagrindinių priežasčių, trukdžiusių jam darytis pagal savo žinias ir mokėjimą populiariam. Pripažinimą įsigijo ir mokslo laimėjimus pasiekė jis intensyviom savo pastangom. Ji, kaip ir daugelių šimtų ir tūkstančių lietuvių, 1944 iš tėvynės išbėjęs artėjanti antroji bolševikų okupacija: pirmosios okupacijos patirtis vertė visa mesti, visa palikti ir išsigelbėjimo ieškoti Vakaruose.

PR 8-322

DR. ANNA BALIUNAS
2858 West 63rd Street
AKTIV. AUSU. NOSIES D.
GERELES LIGOS
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akuterija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
9449 So. Pulaski Road (Crawford
Prima ligonius pagal susitarimą
Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Ave.
Val.: pirm., antr., tr., ketv., penk., šešt., 7-30 val. vakaro.
Šešt. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso tel. WA 5-2670
Resid. tel. WALBROOK 5-3045

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 6 popiet.
antr., penk. 1-5, treč. ir šešt. tik sutarus.

DR. ANTONIO E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2708 West 61st Street
TEL. GR 8-2400
Val.: pagal susitarimą: pirm., tr., ketv. 1-4 ir 7-9; antr., tr., penk., šešt. 10-4. Šešt. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
Specializybė — Nervų ir Emocijų Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Resid. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUBERJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIA
3132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 2-0001.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specializybė Aldų Ligos
3507 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKA
VAIKŲ LIGOS
2858 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv., tr., penk., šešt. 10-4 val. ir nuo 5 iki 9 val. vak. Šešt. nuo 1 iki 4 val.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. V. JUCAS
439-4441 — LO 1-4005
Jei neatliepia, 661-1070
ODOS LIGOS — CHIRURGIA
Ofiso: 1002 No. Western Avenue.
6214 No. Western Avenue
Valandos pagal susitarimą

Visi telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val.: kasdien 10-12 ir 4-7. Treč., tr., šešt., tik susitarus.

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1448 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-2 val. ir 5-6 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
Šeštadieniais 12 ir 4 val. popiet.

chstaetto atvykes Tuebingenan, emė teirautis, ar aš jam nepadėčiau ruošti trumpo mokyklos reikalams skiriamą lietuvių kalbos rašybos vadovėlį. Šiam jo sumanymui priitariau ir prižadėjau visokią paramą. Po kurio laiko, daugiau pasvarsčius šį reikalą, buvo nuspręsta toki vadovėlį trise ruošti: St. Barzdukas turėjo atlikti paruošiamąjį rašybos teorijos, o J. M. Laurinaitis rašybos žodyno darbą. Aš turėjau viską peržiūrėti, pataisyti, papildyti ir pastatui druge su jais apsvaistyti.

(Nukelta į 4 pusl.)

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1448 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-2 val. ir 5-6 val. vak.
Išskyrus trečiadienį
Šeštadieniais 12 ir 4 val. popiet.

Tel. Reliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUN
(Lietuvės gydytojas)
3925 West 19th Street
Val. pirm., antr., ketv., tr., penk., šešt. 12-4 val. p. p. 6-5 val. vak. Šešt. 11-3 val. p. p. treč., ketv., šešt.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
AKUBERJA IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
1156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. iki 1 val. popiet.
Ofiso tel. RE 7-1168
Resid. tel. 338-2919.

Ofiso HE 4-1818, Res. PR 8-6999
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specializybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave., kampas)
Val.: pirm., antr., ketv. ir penk. Nuo 2 iki 7 val. p. p.
Tik susitarus

Tel. 778-6565
DR. VIDAS J. NEMICKAS
SIRDIES IR VIDAUS LIGOS
2454 W. 71 Street
Valandos pagal susitarimą

Tel. — 282-4422
DR. ROMA PETKUS
AKTIV. LIGOS — CHIRURGIA
Ofiso: 111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 757-5146
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. UKlauskite užd.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS CHIRURGIA
2656 W. 63rd Street
Val. antr., tr., ketv. ir penk. 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2589; rez. 448-5541

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas: 4235 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Residencijos tel. GR 6-6617
Valandos: pirm., antr., ketv., tr., penk. 10-4 val. ir nuo 5 iki 9 val. vak. Šešt. 11-3 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofiso ir rez. 3653 W. 66th St.
Tel. PRospect 6-1233
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penk. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 9 v. v. Šešt. 2-4 val. popiet. ir ketv. laisva pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-3123, namų GI 5-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penk. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet. Treč. ir šešt. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 586-3166, namų 636-4830
DR. PETRAS ŽLIUBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 S. Narragansett Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8, penk. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Perskaite "Draugą", duokite jį kitiems.

Apeiginio apdaro paroda Chicagoje

SAULĖ JAUTOKAITĖ

„Rūbas Viešpaties tarnybai“ („Raiment for the Lord's Service“) — taip pavadinta paroda dabar vyksta Chicagos Dailės institute. Ši paroda apima tūkstantį metų lotyniškosios Vakarų Bažnyčios naudojamus apdarus ir daiktus liturginėms apeigoms. Paroda turtinga eksponatais — liturginiais rūbais, kurių didžiausią dalį sudaro arnotai, kapos ir tunikos. Tarp šitų gausių liturginių rūbų, dar randame monstrancijų, šv. Jono Nepomuko, šv. Andriejaus statulas, žvakidžių, kardynų pirštines, emalio triptikus.

„Lietuvių enciklopedijos“ šešioliktoje tome skaitome, kad liturginiai apdarai yra kilę iš kasdieninių drabužių, vartotų graikų ir romėnų pasaulyje krikščionybės atsiradimo laikais. Romos apeigų liturginiai rūbai nuo krikščionybės pradžios ligi Konstantino Didžiojo laikų nei savo forma, nei papuošalai niekuo nesiskyrė nuo kasdien vartojamo drabužio. Tačiau buvo žiūrėta, kad apdarai nebūtų panašūs į stambeldžių kunigų išskirtinius drabužius. Krikščionybė gavus laisvę, nebuvo pavojaus saugotis viešumos ir liturginiais apdaraais išsiskirti iš aplinkos.

Kai kasdieniniai drabužiai keitėsi pagal mados ir praktiškumo reikalavimus ir kai naujos mados, barbarų atneštos, plito iš Šiaurės Italijos, Bažnyčia tai madai pasipriešino, neleidama dvasininkams jomis pasekti. Ilgainiui liturginiai apdarai griežtai atsiskyrė nuo kasdien nešiojamų, ir IX amžiaus gale jau buvo susidariusios pagrindinės jų rūšys, kurios ir šiandien bažnyčioje vartojamos.

Ši apeiginių rūbų paroda su savo chronologiškai, pradedant nuo XI-tojo šimtmečio iki 1975 m., surinktais iš įvairių kraštų eksponatais rodo, kaip liturginiai rūbai nesikeitė. Jie nesikeitė nei savo forma, nei išpuošimais. Visi jie yra nepaprastai gražūs liturgijai priderintomis savo spalvomis, puikiai audiniu, sudėtingais išpuošimais, dažniausiai auksu ir sidabro išsiuvinėjimais. Apeiginiai apdarai, kaip ir kitos liturginės priemonės, yra pamokantys, juos reikia ne tik stebėti, bet ir skaityti. Taip yra ir šioje liturginių rūbų parodoje. Eksponatai nėra tikrai puošnūs, bet ir atvaizduojantys scenas iš Kristaus gyvenimo. Viename arnoto kryžiuje matome visą Kristaus gyvenimą, nuo pat jo gimimo prakartėleje iki dangų žengimo. Italijos 18-tojo amžiaus arnotė yra atvaizduotos visos nukryžiuavimo priemonės — plaktukai, višys ir t.t.

Bet ne visi arnotai turi religinius vaizdus. Kaip šiandien prie altoriaus matome kuniga su mums atrodančių gana moderniu arnotu, kuris nebeturi kryžiaus, bet tikrai simbolinę varpą arba gele, taip ir šioje parodoje yra arnotas iš Austrijos (1650 m.) be kryžiaus, tiktais su auksiniais, abstrakčiais raštais mėlyname fone. O tokių pavyzdžių yra daug, kur nėra religinių paveikslų ar kryžių, bet yra nepaprastai komplikuotai išsiuvinėti raštai ir gelės. Keli arnotai yra tokie turtingi savo raštais, yra taip storai išsiuvinėti, jog arnotas darosi tiesiog reljefinio pobūdžio.

Tarp šių ryškių spalvų, abstrakčių raštų, religinių paveikslų randame ir labai realistiškus. Vie-

nas gedulo arnotas — juodas kryžiaus su trimis baltomis kaukolėmis. Arba juodas, paprastas arnotas su sidabriniais kryžiumi.

Paskutiniame, jau šių dienų parodos skyriuje, regimi apeiginiai eksponatai iš Prancūzijos, Švedijos, Anglijos, Šveicarijos ir Amerikos jau turi ir savo projektavotųjų pavardes. Prancūzų menininkas Henri Matisse, išdėkora- vęs Vance koplyčią, taip pat su- projektavo jai ir liturginius rū- bus. Šioje parodoje matome jo originalų geltoną arnotą, apmė- tyta oranžiniais ir juodais kry- žiukais.

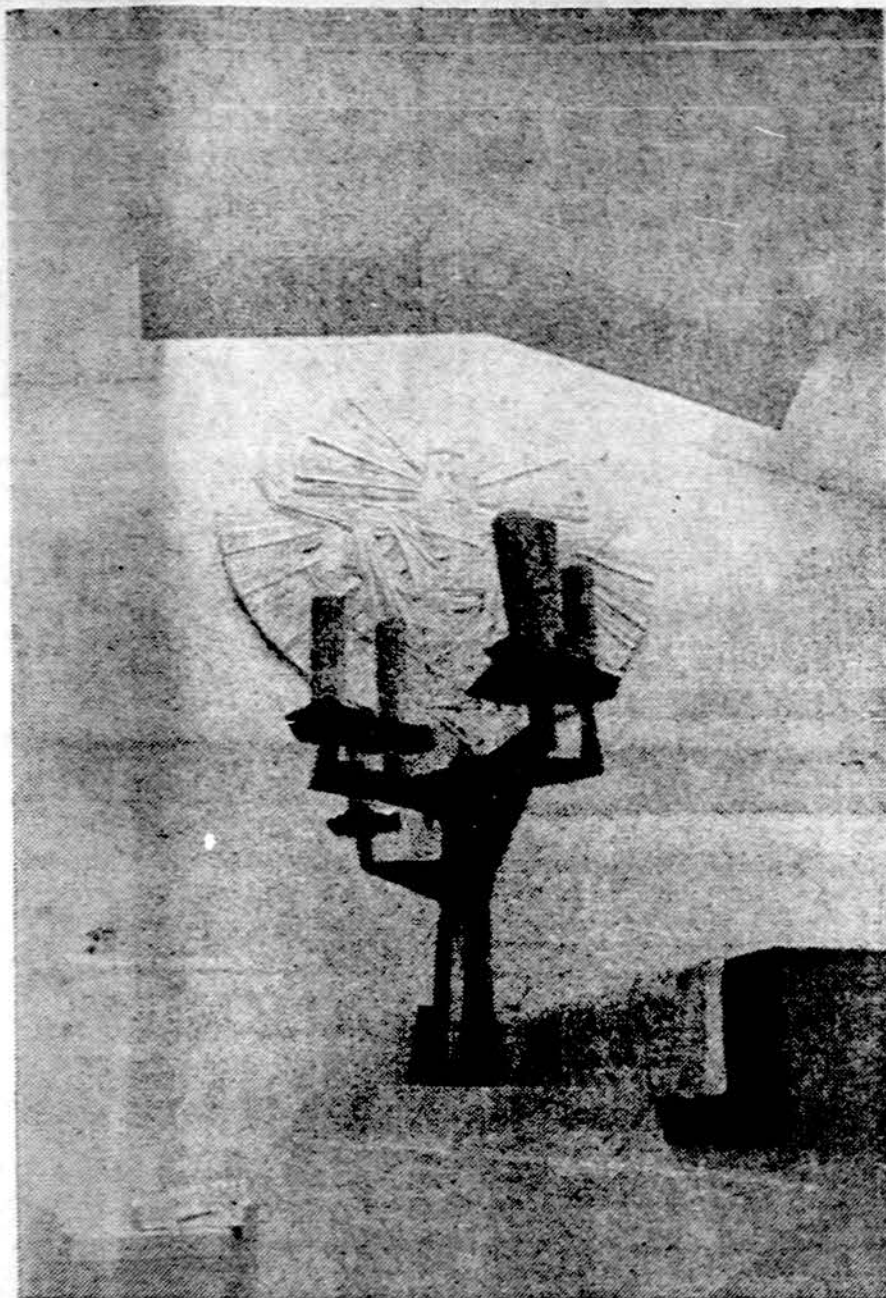
Iš Švedijos Vaxjo katedros yra Lennart Rodke suprojektuota pilka kapa ir mitra su auksiniais ir violetiniais abstrakčiais raštais. Kitas labai paprastas, bet kartu ir iškilmingai atrodantis ekspon- natas yra kapa ir mitra iš Angli- jos, 1957 m. Beryl—Dean Phil- lips suprojektuota — ant pilko fo-

no turtingos ir vešlios, šviesiai ir tamsiai rudos, sugestvyvos var- pos.

Prie parodos įėjimo yra pats moderniškiausias šios liturginių rūbų parodos eksponatas: Pran- cūzijoje (1975 m.) Cecile Bro- cord suprojektavo sunkios, storos, baltos medžiagos, su dar šiurkš- tesniais siūlais išausta nugara ka- pą, pavadintą „Šv. Jono Krikš- tytojo rūbas“.

Apžvelgus šią apeiginių ap- darų parodą, aiškiai matyti, kaip žmogus per tūkstantį metų nau- dojo jam duotą proto ir rankų talentą, kad gražiau ir iškilmin- giau galėtų pagarbinti savo Viešpatį.

Paroda Chicagos Dailės in- stitute dar tęsiasi iki sausio mėn. 18 d.

Altoriaus detalė lietuvių pranciškonų koplyčioje, Kennebunkporte, Maine. Skulptoriai — V. K. Jonynas, architektas — A. Kulpavičius. Nuotr. Uosio Juodvalkio

Žaismingas žmogus ir jo knyga

Kun. Juozas Mačiulionis, MIC, 50 metų kunigystės sukaktyvių proga

V. BAGDANAVICIUS, MIC

Keliaudamas per pasaulį žmo- gus (Brazdžio žodžiais be- tariant) sutinka įvairių žmonių. Vieni jų yra nepaprastai tvarkingi, net visus savo daiktus suka- taloguoja. Kiti yra tokie techni- ki, kad kiekviena sugedusi maši- na sužadina jų kūrybinį polėkį joms taisyti. Kiti, kur nors atvy- ke, jaučiasi paties Dievo pašau- ki, tvarių visuomeninį gyvenimą.

Tačiau yra žmonių, kurie ne- tinkia nei vieni šių kategorijų. Nei jie ką dirba, nei jie siejo- si, kad neturi įtakos gyvenimui. Jie yra visa savo būtimi įsišaki- nę gyvenimui kaip kitaip. Jie yra persunkti kažkokio vidinio džiaugsmo ir rimties, kuri, iš ša- lies žiūrint, atrodo naivi. Tačiau ji nėra tokia naivi, tik yra išsta-

tyta pavojui būti nepažinta ir, kaip mažavertiška, palikta nuo- šaly.

Aš nežinau kito būdo, kaip jums pristatyti vieną asmenį, kaip sugretinant du sekančius jo priešingumus: jo dmesį II Vati- kano susirinkimui ir jo dmesį futbolio ir beisbolo žaidynėms.

Vos Jonas XXIII paskelbė min- tį apie visuotinį Bažnyčios susi- rinkimą, kun. Mačiulionis tarsi pabudo iš miego ir sekė visą jo ei- gą, pradedant įvairių parengia- mųjų komisijų sudarymu, einant per visus jo posėdžius, užtruks- ius keletą metų, iki pagaliau jo nutarimų formulavimo. Su suva- žiavimo nutarimu paskelbimu kun. Mačiulionio entuziazmas ne-

kilo, bet natūraliai aptuko. Ro- dos, čia reikėjo laukti paties di- džiojo kun. Mačiulionio džiaugs- mo išsiliejimo, bet jis nepasirodė. Neparodė ir nepasitenkinimo nu- tarimais, bet jie buvo išgyventi tarsi paskutinis veiksmas didžiū- lio spektaklio, kuris pasibaigė.

Tai viena kun. Mačiulionio medalio pusė. Kita jo pusė yra žymiai kitokio pobūdžio. Jis daž- nai sėdi prie TV aparato ir seka įvairias futbolio ar beisbolo run- gtynes. Tai, gal būtų, primena jo jaunystę, kada jis pats buvo fut- bolo žaidėjas. Tačiau šiame jo pamėgime (kuris ne kartą piktina labai darbščius jo draugus) glū- di kažkas daugiau. Tėvas Mači- ulionis yra labai religingas ir la- bai pareigingas asmuo, dėl to šias jo valandas prie TV netenka aiš- kinti kaip nors mažavertiškai. Jo-

se reiškiasi būdinga šiam žmogui jo dvasios struktūra.

Ir kokia ta struktūra? — Ne kuri kita, kaip giliai jo prigimty- je įsišaknijusi žaidimo dvasia. Įdomi tai dvasia, bet taip menkai mūsų pažįstama ir vertinama! Mes visi esame pasidavę per daug rimti, vien rezultatų iešką žmo- nės ir nesidomį pačiu gyvenimo procesu. Ne toks yra kunigas Ma- čiulionis. Nors jo sunki išvaizda netinka nei šokiui, nei sportui, bet jo dvasia per visą jo gyveni- mą, Antruoju Vatikano susirinki- mu pradedant ir sporto žaidynė- mis baigiant, yra natūraliai žai- džio krikščionio dvasia.

Kuo būdingas yra žaisminis gyvenimo supratimas? — Jis yra būdingas giliai optimistiniu po- žiūriu į gyvenimą. Žaisminė lai- kysena mato daug vertingumo ten, kur kiti to vertingumo ne- mato arba mato tik menkystes. Pati tėvo Mačiulionio veikla, su savo nepasisekimais, yra gyvas šitokio žaismo supratimo įrodyn- mas. Prieš kokią 40 metų jis yra anglų kalba parašęs knygą a- vieną seselę kazimierietę, įrodinė- damas, kad jos gyvenimas buvo šventas. Tos knygos vardas yra „Sister Helen (The Lithuanian Flower)“ Niekieno jam nepasise- kė įtikinti, kad seselė Elena yra šventa iki tokio laipsnio, kad reik- tų rūpintis jos beatifikacijos by- ra. Tačiau kun. Mačiulionis pa- siliko prie savo nuomonės ir dar neseniai dėjo pastangų, kad bū- ty išleista antra jo knygos laida, bet ir ši pastanga rezultatų nesu- dėjė: niekas tokių vertybių šioje seselėje nematė, kurias matė kun. Mačiulionis.

Knyga buvo išleista 1944 me- tais. Ji yra įdomi daugeliu at- žvilgių. Visų pirma ji ryškina žaisminį autoriaus pobūdį. Iš jos aiškėja, kad ne tik jis, bet ir jo sesuo, vėliau vienuolė, domėjosi dramoms vaidinimu ir dainavimu. Ir aprašomoji seselė Elena, su ku- ria pirmąjį susitikimą Mačiulio- nis rašytojiškai atvaizduoja, jam padarė įspūdį gražios moters, ku- ri sugeba vesti pasakojimą. Ši moteris sudomino autorį sa- vo žmogiškai švelniu bei draugi- sku gyvenimo supratimu, bet kartu ir drąsiu bei teisingu nus- statymu. Ir ši moteris perima dva- sinį autoriaus vadovavimą iki jo kunigystės. Ir nenuostabu. Jos vienuolinio gyvenimo samprata

VLADAS ŠLAITAS

VIENĄ KARTĄ, LABAI SENIAI

Pirmiausia pro stogo kampą pasirodė tik pusė mėnulio veido. Jisai buvo labai panašus į mane. Ir jeigu jis užsidėtų akinius, tai jisai iš tikrųjų atrodytų tikras Vladislavas Šlaitas, tai yra nepagydomas melancholikas ir svajotojas kuris gyvena žvaigždžių karalystėje, tačiau santykių su žvaigždėmis (nei platoniskų, nei kitoniškų) jau daugiau nepalaiko. Vieną kartą, labai seniai (jisai pats jau nebeprisimena metų skaičiaus) jisai buvo įsimylėjęs skaisčiausią žvaigždę, tačiau, daugeliui amžių praėjus, meilė užgeso, ir dabar pasiliko tik meilės prisiminimas, kursai seno mėnulio širdies jau daugiau nebejaudina.

RUDENIO SAULĖJ!

Žiūriu į šokolado spalvą, ir rudens medžių lapus, ir galvoju: Jūsų dienos, mano bičiuliai, jau suskaitytos. Dar kelios rudens dienos, ir reikės jums visiems atsiskirti su savo medžiais ir su savo gyvenimu. Ir čia pat pagalvoju, kad ir mano gyvenimas irgi važiuoja į rudenį ir kad man vieną kartą reikės atsivokinti su medžiais ir su savo gyvenimu. Ir tačiau mano nuotakoj nēr nei mažiausio liūdnumo: tik švelni šokolado spalva, kuri plaukia virš miesto ir virš rudens saulėje snaudžiančio rudens sodo.

NIEKAM NEREIKALINGAS

Nėra nieko, ko negalėtu laikas užlyginti. Net ir tave laikas baigia ramiai ir vienodai užlyginti. Kartais tu man pasirodai dangaus akvarelėje kaip šviesus debesėlis, bet čia pat tave vėjo teptukas lengvai užlygina, ir daugiau jau tavęs nebelieka prisiminimuose. Ar tikrai jau tavęs nebelieka prisiminimuose? Nežinau. Tik žinau, kad esu visame pasaulyje vienui vienas ir niekam nereikalingas. Pravažiavo vėžimas ir dingo, o man visviena, ar jis dingo, tasai vėžimas, ar jis nedingo, nes esu amžinai visame plačiame pasaulyje vienui vienas ir niekam niekam nereikalingas.

nėra mirtis pasauliui, kaip ne kartą vienuolynuose buvo kalba- ma. Ji, savo motinai, besiprieši- nančiai jos vienuoliniam pašau- kimui, pareiškia: „Aš einu į vie- nuolyną ne mirti, bet gyventi“.

Knyga yra natūralus pasakoji- mas, su tomis digresijomis, kurios kyla autoriaus galvoje. Apie ją galima pasakyti tai, ką Tomas Mann sako apie natūralius pasa- kojimus, būtent, kad jie patys pa- sirašo.

Ta, Vilniaus apylinkėje, Vait- kūnų kaime, netoli Užugastio, gimusi Ona Barešaitė, vėliau seselė Elena, iš tikro yra įdomi ir verta dėmesio visų pirma savo nestebuklingu religingumu. Ir antra, kai moterys pradeda gal- voti apie aktyvesnį vaidmenį Baž- nyčios gyvenime, ši vilnietė pa- nelė pasirodo kaip klasikinė jau- no vyro vadovė jo gyvenime. Ne- jučiomis kyla mintis apie tokias moteris, kaip Kotryną Sienietę, vadovavusią popiežiui, Didžiąją Teresę, vadovavusią vyrams vie- nuoliams, ar Orleano Mergele, vadovavusią kariams. Gal būt, kad ši Mačiulionio knyga dar turi savo ateitį.

Mačiulionių šeima 1935 metais. Centre sėdi tėvai. Kairėje — šiandieninis jubilaitas kun. Juozas Mačiulionis, MIC. Nuo- traukoje matyti taipgi kunigas jo brolis ir trys seserys — seselės kazimierietės, kitas brolis, kitos trys seserys ir atžalynas.

SU SKARDŽIUM ATSISVEIKINANT

(Atkelta iš 2 psl.)

Bet ilgainiui bedirbant daug kas pakitėjo: šalia redaktoriaus aš turėjau dar tapti ir daliniu vadovėlio autoriumi, o pats vadovėlis turėjo pavirsti visu "Lietuvių kalbos vadovu". Mat, darbo metu buvo įsitikinta, kad šiuo metu yra tikslinga drauge išleisti ne vien rašybos vadovėlį, bet kiek galint išsamesnį veikalą, kuris šalia rašybos, kad ir trumpai, dar apimtų svarbesnius bendrines kalbos taries, žodžių darybos, kaitybės, iš dalies sintaksės ir žodyno dalykus". Daugiausia teko padirbėti dr. Skardžiui, ypačiai žodyno srity, pirma, kad jo buvo plačiausias akiratis, antra, kad jam geriausiai buvo prieinama ir pati kalbinė literatūra. Mudviej su J. M. Laurinaičiu reikėjo tenkintis antrinių padėtimi.

Prie Vadovo stabtelėjau ilgiau dėl dviejų priežasčių. Pirma, mes lauzėme pirmuosius ledus — buvome šio darbo pradininkai. Deja, lietuvių išeivija Vadovo antrojo leidimo nebuvo reikalinga: niekas jo nepasigedo, tad pataišytas ir papildytas leidimas nebuvo nė ruošiamas. Šią spragą dabar jau užtaiso ok. Lietuvos kalbininkai — ten ruošiami ir turi pasirodyti du leidiniai: "Kalbos praktikos vadovas" (jo ištraukas skelbė 1973 "Mūsų kalba" 9 numerį) ir "Lietuvių kalbos rašyba ir skryba" (informacinius straipsnius 1975 "Kalbos kultūros" 28 numerį įdėjo N. Slizienė "Ar daug pasikeitė rašyba" ir A. Valeckienė "Dėl kai kurių rašybos ir skrybos klausimų"). Antra, nors mūsų Vadovas turėtomis sąlygomis ir nebuvo visai toks, kokio mes patys pageidavome, vis dėlto jame buvo sukelta žymiai daugiau būtiniausių mūsų tautinį bei bendruomeninį jausmą". Tik mūsų bėda ta, kad mes tariamės moką ir nesimokydami... O paties Vadovo nelaimė buvo ta, kad jis mojosi taip pat reformuoti mūsų rašybą. Šios jo pastangos, kaip ir visos kitos šios rūšies pastangos, deja, buvo nesėkmingos. Vadovas stulė rašyti šalia rūgštus ir augštas, šalia sluogtis (sluogčiais kanapes slėgia) ir sluogsnis (su g), taip pat bjaurs, pjauti ir įieškoti, jieva (su j), šalia kažkas ir kažinkas, šalia negerai, nepiktai ir nelabai, nevisai (karta) ir kt., bet, be kai kurių išimčių, nei spauda, nei mokykla šių stulymų nepriėmė — daugiausia vartojo tradicinę jablonskine rašybą, taip pat niekur nuosekliai jos nesilaikydama. Tokie jau individualistai esame, ir, pasak mūsų patarėlių, galva sienos nepramuši. Teklauso tu, kurie turi jėgą įsakyti ir kurių privengiamie arba bijome.

Kai 1973 su dr. Skardžium mažiausi Dainavoje lietuvių mokytojų ir jaunimo studijų bei poilsio savaitę, jis buvo stiprus, geros nuotaikos, kupinas ryžio šį ir tą dar padaryti. Tada jis buvo bebaigęs savo "Rašybinį lietuvių kalbos žodyną", rašė kai kuriuos straipsnius ir, matydamas mane ligi ir fizinių negalių varginama, reikė man užuojautą. Retkarčiais pasikeisdavome laiškais. Į 1975 mano švenčių laisvą jau nebeatsakė. Su saule niekas negyvenam, tik "sausas medis braską bebraška, o šalis — troškė ir nulūžo". Nulūžo dr. Skardžiaus

Kompozitoriaus Vlado Jakubėno kūrybos vakaro programos dalyviai ir svečiai New Yorke, Kultūros Zidinyje, 1975 m. gruodžio 13 d. Iš kairės: Vaizganto Kultūros klubo pirminkė Snieguolė Liaukutė, sol. G. Ugiamskienė, A. Kapačaitė, E. Kuprevičiūtė-Bergen, E. Kacinskienė, Jeronimas Kacinskis, A. Jakubėnas, J. Jakubėnas, J. Jakubėnas, J. Jakubėnas, Irena Stankūnaitė-Silva, Judy Shiffers, dr. Jonas Lenkaitis, Rita Sabalytė ir Paulius Jurkus. Nuotr. V. Maželis

Jurgio Daugvilos jubiliejinis Amerikos bareljefas

Turtingam Amerikos krašte neįkainuojamų meno vertybių galima rasti ne tik jos didmiesčių gigantiškuose dailės muziejuose, bet ir kasdieninio, praktiškojo gyvenimo aplinkoje. Valstybinių institucijų ir šiaip privačių įstaigų bei bendrovių darbo patalpos puošiamos vertingais dailės darbais, o pastatų vestibuliai, kaimai bei aikštės skulptūromis, mozaikomis ir pan. Tokių pavyzdžių apstu ir Chicagoje, kur, miesto centre vaikštinėdamas, visai netoli vienas nuo kito gali rasti šios rūšies darbus tokių garsenybių kaip Picasso, Chagallo, Calderio ir kitų.

Malonu, kad ir lietuviai nuo šio teigiamo reiškinio nėsama atšokę. Turime jau ne vieną bažnyčią ar koplyčią, kurias puošia kūrinių mūsų dailininkų darbai, Chicago Jaunimo centro salėje regime du didelius St. Ušinsko paveikslus (tik juos reikėtų geriau apšviesti), patalpų vestibuluose žėruoja vitražai, trūksta tik fasado pievutėje geros skulptūros. Net lietuviškų kolonijų bankuose ne kartą yra buvusios vertingos mūsų dailininkų parodos.

Šių užuominų proga čia reikėtų ypač išskirti Archer gatvėje, Chicagoje, savo centrine įstaiga turintį Mackevičiaus Standard Federal Savings banką.

Kaip žinome, dirbamas šiame banke, į vadovaujančius jo postus yra iškopę ir žymūs mūsų solistas Stasys Baras. Daugiausia jo rūpesčiu ne kartą šiame banke buvo surengtos ryškiųjų mūsų dailininkų individualinės parodos. Šiuo metu Standard Federal Savings yra atidavęs savo skyrių ir Chicago priemestėje Downers Grove. Pastatai nauji, erdvūs, modernios architektūros. Banko operacijų didžiosios salės pagrindinę sieną puošia dailininko Jurgio Daugvilos milžiniškas medžio (ažuolo) skulptūrinis bareljefas, skirtas Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukakčiai. Bareljefo dydis 36 pėdų ilgio ir 5,5 pėdų aukščio (žiūr. nuotrauką I psl.). Darbo užsakymas ir jo įkūnijimas atsiradęs taipgi daugiausia Stasio Baro dėka.

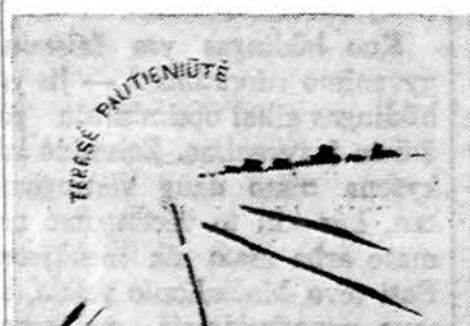
Gana senai, viduramžinei šios rūšies medžio skulptūrai Jurgis

ažuolas, baigėsi kalbiniai jo rūpesčiai. Bet liko jo darbai. Naudojamės Būgos ir Jablonskio darbais, rengiami spaudai dr. A. Salio darbai, naudosimės taip pat ir dr. Pr. Skardžiaus išliekamais reikšmės kalbinių palikimu. Ir tai bus jam paminklas, kurio audros neišvėrė ir laikas nesunakina. Tokio paminklo jis yra nusipelnęs. Nulūžo dr. Skardžiaus

Daugvila rado labai modernų, bet lygiai labai precizišką sprendimą. Naudodamas centrinę ir tobulai pusiausvirinę kompoziciją, dailininkas bareljefinėje medžio plokštumoje, iš kairės į dešinę, išdėsto Amerikos istorijos ryškiuosius akcentus, viduryje įkomponuodamas šio krašto simboli ir valstybinį ženklą — erelį. Sakmė pradedama su piligrimų atvykimo scena, toliau eina dinamiškas pionierių veržimasis į vakarus, o į dešinę nuo erelio jau dabarties laikai — astronautai ir atelietis rūpesčiai.

Tokios didelės apimties medžio pavertimas gyvu, kalbančiu kūrinium yra neeilinis Jurgio Daugvilos talento ir darbo įvykio bandymas. Ir detalėse ir visuojuo dailininkas uždavinį atliko pasigėrėtinai. Į visos salės aplinką, į jos formas ir spalvas bareljefas taip gerai įkomponuotas, kad sudaro tikrai akis pririšančią vienumą. Tai darbas prie kurio malonu sustoti ir, žiūrint į istorijos slinkti, užmiršti patį laiką, jaučiant vien estetinį pasigėrėjimą ir dievdirbišką lietuvių patikėjimą medžiu. k. brd.

Nauji leidiniai

LYG NEBŪTŲ RYTOJAUS

Teresės Pautienės eilėraščių rinkinio viršelis, pieštas Gedimino Kaulėno

• Teresė Pautienė, LYG NEBŪTŲ RYTOJAUS. Eilėraščiai. Išleido "Ateitis" 1975 m. Literatūros serija Nr. 10. Viršelis pieštas Gedimino Kaulėno. Spausdino "Draugo" spaustuve, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Rinkinis 76 psl., kaina \$2.50, gaunamas ir "Drauge".

Tai debutinis jaunos poetės eilėraščių rinkinys. Džiugu, kad "Ateitis" ir jos leidykla puoselėja seną ir vis jaunatviškai naują savo tradiciją — atrasti, auginti ir žmonėms išleisti naujus mūsų literatūros talentus. Teresė Pautienė ir yra viena iš tokių, ir pati jauniausioji. Tiesa, jos eilėraščiai mūsų periodinėje spaudoje kuris laikas jau rodėsi, tad ir debutinis rinkinys nenukrito iš nezinios. Tik paskini eilėraščių periodikoje vis negalėjo skaitytojui sudaryti konkretesnio poetės portreto. Dabar, kada vienoje vietose sukaupia bent kelios dešimtys jos eilėraščių, jau galima kalbėti rimčiau ir daryti apibendrinamąsias išvadas.

Pirmiausia — Teresės Pautienės

išėjimo kelias, mirties prieangis krenta pelenai nuo tūkstančio žarijų; ir krenta mano pelenai į begalinį laiko sieta, krenta ir prakrenta besvorio šapelio neapdairumu.

miutės poetinių talentu neabejojame. Toliau šioje raida pareis nuo to, kiek pati autorė poezijai pasižvelgs, kiek pati poezija autorei bus ne vien trumpas susižavėjimas, bet viso gyvenimo jei ne prasmė, tai bent būtinybė.

Mūsų moteriškosios poezijos istorijoje poetės buvo, jei taip galima sakyti, dviejų rūšių: vienos (tokių daugiausia) dainavo lengvai ir lyriškai net ir ne visada žaismingas temas, o kitos (tokių atsirado ypač pastaruoju metu) pasidarė gana rūšiai rimtos, lyg ir pasekdamos savo laiko vyriškus poetinio kelio partnerius. Teresė Pautienė yra aukso vidurys tarp tų žaismingųjų ir tų rimtųjų. Iš tikrųjų, jaunai poetei eilutės netrūksta lengvumo, bet lygiai lengvai ji gali kalbėti ir apie gana sunkius dalykus, naudodant besvorio šapelio įvaizdį. Sakysim, kad ir eilėraštyje "Pelenai":

Mirties prieangis krenta pelenai nuo tūkstančio žarijų; ir krenta mano pelenai į begalinį laiko sieta, krenta ir prakrenta besvorio šapelio neapdairumu.

Tokiuose ir panašiuose eilėraščiuose netrūksta nei filosofinio gilumo, nei poetinio minties apibendrinimo, nei žodžio taupumo, nei viso poetinio proceso su siejimu su moteriškai apyvokine ir lietuviška buities detale, panaudojant sieta poetinį įvaizdį. Tuo aukso vidurio keliu, balansuojant tarp plunksnos ir švino, linkime poetė ir toliau eiti. Mums atrodo, kad tai yra gana originalus, dviejų polių sintezės

• MOTERIS, 1975 m. lapkričio-gruodžio mėn., Nr. 6. Lietuvių moterų žurnalas. Leidžia Kanados Lietuvių katalikų moterų draugija. Redaguoja Nora Kulpavičienė. Administruoja Bronė Pabedinskienė. Prenumerata metams \$6.00, garbės prenumerata \$10.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, M6H 1A8, Canada.

Didele teksto ir iliustracijų dalimi šis naujasis žurnalas numeris yra skirtas M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukakties minėjimui. Ta proga nepaigailima atsiminimų, laiškų ir kitokių apybraižinių ištraukų iš paties Čiurlionio, Čiurlionienės ir kitų bendraminčių palikimo. Prie viso to derinasi ir Alf. Tyruolio ilgesnis atsiminimų pluoštelis "Literatūrinė popietė pas rašytoją Sofiją Kymantaitę - Čiurlionienę. Spausdinama nederalandų rašytojo Felix Timmermans kaledinė legenda "Gerieji padėjėjai", lietuvių kalbon išversti Z. Tenisonaitės. Idomus ir P. Gaučio straipsnis "Kaip moterys vaizduojamos Vakarų literatūroje". Br. Šimkienė rašo apie nepriklausomybės laikais Žemės ūkio akademijoje, Dotnuvoje, veikusių Namų ūkio sekcijų. Gerai paruošti ir gausiai iliustruoti apžvalginiai žurnalo skyriai: Knygos, Šeima ir auklėjimas, Moterys pasaulyje, Organizacinė veikla, Madų ir grožio pasaulis, Šeiminių kampsis.

• AKIRACIAI, 1975 m. lapkričio mėn. Nr. 10. Atviro žodžio mėnraštis. Leidžia Viewpoint Press, Inc. Redaguoja kolektyvas. Redakcijos ir administracijos adresas: 6821 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata \$6.00.

Išėjimas 1974-1975 metų literatūra apžvelgiama Kesto Reikalo, šį kartą trumpai aptariant iš-

ėjusias poezijos knygas: A. Tyruolio, Č. V. Obcarso, M. Saulaitės, Z. Tenisonaitės, A. Radžiaus ir Alf. Nykos - Niliūno; stabtelėjama ir prie vaikų literatūros, akyčiau žvelgiant į Birutės Pūkelevičiūtės ir J. Minelgos naujausias knygas. Literatūrinių temų šį kartą paberta gana apšvieta: R. Silbajoris rašo apie Lietuvoje kuriančio Vlado Simkaus poeziją, Antanas Gustaitis prisimena prieš penkerius metus mirusį Pulgį Andrių.

Prisimenamas taipgi kalbininko prof. Jono Kazlausko su likvidavimas Vilniuje prieš penkerius metus. Todėl, turint mintyje ir šiemet likviduotą mokslininką, poetą, architektą Mindaugą Tamonį, keistas atrodo "Akiračiuose" A. Daugvydo kone priekaištavimas Jonui Jurašui, kam jis išvykęs iš Lietuvos. Išeivijoje dešimtmečius saugiai užsitupėjus, patarinėti gyvenantiems okupuotos Lietuvos sąlygose, mums atrodo, yra hipokritiškas brovimasis į anų žmonių sąjūsius ir asmeniškus nuosprendžius. Manytume, jog neturime teisės būti nei jų teisėjais, nei jų patarėjais, juo labiau viešai spaudoje, kurios Lietuvoje juk niekas negali paskaityti. Ir vargu ar čia galioja A. Daugvydo argumentai, jog nebus kam iš tėvynės pasitraukusį ten pakeisti, kad bėglys būtų galėjęs tėvynėje daugiau atlikti. Kažin ar — galime graudintis, jog a. a. prof. Skardžius, pasilikęs Lietuvoje, gal būtų galėjęs ir daugiau lituanistinių darbų parašyti, kai ju negalėjo parašyti ir kalbininkas prof. Jonas Kazlauskas, pačiame savo pajėgume okupanto nužudytas prieš penkerius metus. Tad, matant "Akiračiuose" A. Daugvydo "pabarimus ir pamokymus" Jurašams ir panašiams, kam jie

okupuotoje Lietuvoje nepristatė, geriausia būtų į tokius Daugvydo rašymus atsakyti abejone, jo paties adresuota Aušrai Jurašienei, bet kur kas geriau tinkančia jam pačiam: "kažin ar prieš atliekant kokią veiksmą ne geriau pirmiausia atsklausti proto ir širdies".

• MŪSŲ VYTIS, 1974 m. jubiliejinis Nr. 3-4. Skautiškos minties jaunimo ir vadovų žurnalas. Leidžia Akademinis skautų sąjūdis. Redaguoja Liūtas Grinius, 168 Morningstar Court, Williamsville, N. Y. 14221. Administruoja Alfredas Kleinaitis, 11044 W. 84 Place, Willow Springs, Ill. 60480. Metinė žurnalo prenumerata: Saurės Amerikoje \$6.00, kitur \$3.00.

Numeris pašvęstas Akademiniams skautų sąjūdžiui, mininčiam 50 metų sukaktį. Puslapiuose apšviesti medžiagos, lietuviškos Akademijos skautų sąjūdžio istorinė raida, šiandieninė veikla ir ideologinius sąjūdžio pagrindus. Puslapių pamarginti veiklos ir įvykių nuotraukomis. Numerio raštų autoriai ir foto reporteriai yra šie: D. Bielskienė, J. Dainauskas, J. Gimbutas, S. Girdauskienė, M. Griauzdė, L. Grinius, V. Ilgūnas, E. Korzonas, J. Kubilius, S.J., J. Kuprys, B. Kviklys, D. Kviklytė, R. Kviklytė, A. Paevičius, K. Palčiauskas, G. Plačas, L. Plepytė, T. Remeikis, V. Sabaliūnaitė, V. Statkus, O. Ščiukaitė, K. Sragauskas, J. Tamulaitis, J. Urbonas, A. Vengris ir B. Žalys.

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6½% to 7¾% PER ANNUM
*IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR

With \$1,500

You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,897 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,283.06 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,558.48 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,691.09 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$21,024.81 in 1 year.

19" Diagonal COLOR Remote-Control

With \$1,500

You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... with Remote Control... and your money grows to \$1,695.54 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,112.23 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,408.95 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,551.99 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$20,890.22 in 1 year.

MES KALBAME LIETUVIŠKAI

Enjoy Your TV NOW PLUS

EARN INTEREST

*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6½% to 7¾% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

DES PLAINES OFFICE: 100 OAKTON STREET, DES PLAINES, ILLINOIS 60016, TELEPHONE: 297-0720

ALMIRA OFFICE: 344 WEST NORTH AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60647, TELEPHONE: 498-5173

MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636, TELEPHONE: 476-7575

Vytauto Puškoriaus fortepijono rečitalis

1975 m. gruodžio mėn. 13 d. Clevelande, D.M.N.P. salėje, jaunas pianistas, patriotiško jausmo vedamas, paaugojo savo rečitalio pajamas Lietuvos jaunimo kongresui (koncertą globoja Saleziečiams remti komitetas).

Gero impulso, drąsos bei malonės savo darbui nesigailantis pianistas atliko gana komplikuatą — „chronologiską“ Bach - Beethoven - Schubert - Chopin, Rachmaninov programą.

Paklausius pirmos dalies, Rachmaninovo po Beethoveno, kilo mintis: ar interpretacijoj priarazmentas ir iš kitos pusės „savikritika“ paremta nuojauta — „iluminuoja“ ar „uždaro“.

Muzikinė interpretacija negali būti grupinė proklamacija: sekimas interpretatorių interpretacijų — gyvų ar mirusių — gali palikti ilgalaikę kūrybiniai neaktyvią dėmę.

Bache (Sinfonia No. 15) atkartinimai, arpedžiai (kurių Bache muzikoj nėra: yra kontrapunktiniai tonai) bei Beethoveno sonatos (Opus 53, „Waldstein“) antros dalies sudramatinuotas atkartinimas — abejotinas žingsnis, — kuris retrospektyviai atsiliepė pirmoje dalyje „snabeliniu“ tempo keitimu tematine prasme. Trečiojo dalyje problema — pedalas ir „pedal point“. Pe-

dalai yra trys. Klausimas ar apie orkestrą, fortepijoną ar apie... (?) galvojant. Pvz., Beethoveno minorinis nonakordas nėra savarankiška harmoninė institucija, — tai tik tiktai „prailginta“ appogatura.

[V-9-0] → [V-7] = ? [VII-0] etc. [VI arba I]. Taigi ir „melodinė“ linija, nors ir harmoniniais tonais paremta, turėtų būti pateisinta.

Antrojo dalyje Schuberto „Pjesė“ (sic!) op. Posth., D 946, Es-moll, C-Dur, pedalas trukdė tiek ritminei, tiek ir forminei muzikinei išraiškai, tačiau pianisto „jautimasis“ buvo laisvas, saugus. Chopino etiudai Op. 25, No. 12 yra harmoninė - polifoninė slinktis (Geras „antipodas“ — etiudai Op. 10, No 1; abu etiudus būtų galima užrašyti į dvi - dvi penklines elutes). Gerai paklausius harmoninės slinkties ir polifoninės - kontrapunktinės aspektas išryškėtų.

Nežiūrint šių kelių pastabų, rečitalyje buvo daug gražių momentų. Vytauto Puškoriaus pirštuose ir rieše yra daug guvumo.

Refleksai geri. Puikus pianissimo, geras forte, aplamai geros aspiracijos suteikia gerų vilčių jo muzikiniame planizme.

Jonas Švedas

Vlado Jakubėno kūrybos vakare New Yorke, Kultūros židinyje, 1975 m. gruodžio 13 d. muzikines temas diskutuoja kompozitoriai Vladas Jakubėnas (kairėje) ir Jeronimas Kačinskas. Jų klausosi aktorius Henrikas Kačinskas. Nuotr. V. Maželis

„Brangiausio pėdo“ kūrėjos sukaktis

Poeit Galinai Lukauskaitė (Paskienė), gimusi Šiauliuose 1906 m. sausio 29 d., sukančia septynios dešimtys metų. Žymaus Šiaulių advokato ir visuomenės veikėjo S. Lukauskio dukrė (jaunesnioji Sofijos Jasaitienės, dr. Domo Jasaitio žmonos sesuo), Galina baigė Šiaulių gimnaziją ir vėliau studijavo biologiją Kauno ir Vienos universitetuose, po to kurį laiką mokytojavo vidurinėse mokyklose, prieš karą ir karo metais buvo Šiaulių valstybinės bibliotekos vedėja.

Nežiūrint pasirinktos gamtos mokslų studijų krypties, Galina Lukauskaitė dar labiau mėgo literatūrą ir poeziją. Pradėjusi savo eilėrašiais bendradarbiauti kairiųjų literatų leidime Darbo žurnale, ji netrukus paruošė du savo poezijos rinkinius — „Brangiausią pėdą“ (1933 m.) ir „Eilėraščių kraštą“ (1938 m.). Jos poezija akreipė skaitytojų dėmesį ne tiek socialinio maištingumo tendencijomis (kurių būta ir kurias labiau pabrėžė kairioji kritika), kiek savo intymumu ir nuosirdumu, būties liūdesio išgyvenimais, lyrišku ilgesiu, bohemišiais motyvais. Lukauskaitės poezijos nuotaikai ir formai, atrodo, nemažos įtakos turėjo jos stipriau pasireikšusių bendralaičių Jono Aisčio, Salomėjos Nėries, dar daugiau jos mėgiamausių Kazio Borutos ir rusų poeto S. Jeseņeno kūryba.

Asmeninis poeto gyvenimas, deja, nesiklostė laimingai, buvo sunkus ir tragiškas. Per karą žu-

vo abu jos sūnūs, jaunūs jaunuoliai ir patriotai Erdvilis ir Vytenis. Ji pati, sovietinės policijos nužudyto Kazio Jakubėno ir įkalinto poeto Kazio Borutos sena ideologinė draugė ir gerbėja, gyvenusi tradicinėmis tos grupės socialistų aušrininkų nuotaikomis, okupanto policijos apkaltinta dalyvavimu patriotinio Lietuvos pogrindžio rezistencijos sąjūdžiuose, 1946 metais buvo suimta ir nuteista 18 metų kalėti ištrėmimo (1). Tiek daug bausti ir naikinti pavienę poetę, ramiai moterį tegali tik sovietinis „teisingumas“...

Nors būdama ir silpnos sveikatos, Galina Lukauskaitė kaip stebuklingai vis dėlto atlaikė Vorkutos ir kitų Sibiro „sanatorių“ tremtį ligi 1955 metų, kada, po Stalino mirties atėjus šio laikui tokiam chruščioviniam atoleidžiui, ji buvo amenstuota, sugrįžo į savo gimtuosius Šiaulius ir ten ligi šiol tebegyvena. Tačiau tarybinėje spaudoje jos pavardė nebeminima ir jos daugiau literatūriniai pasireiškimai nebeįrašomi.

Poetės pažįstami ir draugai užsienio lietuviai rašytojai šią idealistę plunksnos kolegę ir kilnią moterį šiltai prisimena jos amžiaus septyniolikosmetės proga, linki sveikatos ir, jei tai įmanoma, malonesnės gyvenimo saulėleidžio aplinkos, gydančios jos be galo rūščius ankstyvesnio gyvenimo patirtus smūgius.

(b.-r.)

Kultūrinė kronika

PABALTJO UNIVERSITETAS

Pabaltiečių veržlumą į mokslą gerai liudija prieš 30 metų (1946. I) Hamburge suorganizuotas Pabaltijo universitetas, 1947-1949. IX.30 veikęs Pinneberge. Jame buvo filosofijos, ekonomijos-teisų, matematikos-gamtos, žemės ūkio, medicinos, architektūros - inžinerijos, chemijos ir mechanikos fakultetai, bei muzikos - sporto padalinys. Jame dėstė 193 pro-

fesorai, jų tarpe 49 lietuviai. Iš 925 studentų, lietuvių buvo 235 (1947.VI.1), o 1946 m. lietuvių studentų buvo net 355.

NEUŽMIRŠTAMASIS V. BIRŽISKA

Tarp pirmųjų mūsų kultūrininkų niekada nebus užmirštas prof. Vaclovas Biržiska, nuo kurio mirties sausio 3 d. sueina 20 m. Mirė Waterbury, eidamas 72 metus. Tai buvo vadovaujan-

tis bibliotekininkas, lietuvių enciklopedijos organizatorius ir redaktorius, Vilniaus lietuvių gimnazijų mokytojas, Vilniaus universiteto fak. dekanas, universiteto bibliotekos direktorius, Lietuvos bibliotekininkų dr-jos pirmininkas, lietuvių rašytojų draugijos garbės narys, nuo 1906 m. uolus lietuvių spaudos bendradarbis, daug medžiagos paskelbęs iš lietuvių bibliografijos, knygų ir apskritai kultūros istorijos. Plačių sugebėjimų ir didelio darbštumo žmogus.

APIE LIETUVIUS IR LENKUS JAV-SE

Prof. V. Greene parašė veikalą apie lenkų ir lietuvių tautinės sąmonės vystymąsi JAV-se. Prieš tos knygos jis dirbo 10 metų ir ji jau išleista pavadinimu: „For God and Country: The Rise of Polish and Lithuania Ethnic Consciousness in America, 1810 — 1910“ Veikalas turi 204 psl., kainą 17.50 dol., gaunamas State Historical Society of Wisconsin, 816 State Str., Madison, Wisconsin. Rašydamas autorius panaudojo plačius amerikiečių, lenkų ir lietuvių šaltinius. Pažymi, kad artėjęs Pasaulinis karas ir Lietuvos nepriklausomybės viltys stipriai apjungė išeivius lietuvius.

PAGERBĖ MOKSLININKUS

Paulius VI pagerbė du mokslininkus, pakviesdamas juos į Pontifikalinę mokslo akademiją nariais: Yale universiteto biologijos profesorius G. Palade ir Massachusetts Technologijos instituto fiziką V. Weisskopf. Pirmasis rumunų kilmės, antras — austrų.

NEUŽMIRŠTAMASIS V. BIRŽISKA

Romoje sausio mėnesį išspaudos išėis italų vertime Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos pirmas tomas, apimtas tos Kronikos 10 numerių. Vertimu ir išleidimu pasirūpino prel. V. Mincevičius. Leidinį finansuoja Lietuvos religinės šalpos rėmėjai, kuriems vadovauja kun. K. Kuzminskas.

Pabaigoje 1975 m. Romoje išleista knygutė apie Bažnyčios persekiojimą Lietuvoje 1940—1941 m. Leidinį parūpino prel. V. Mincevičius.

LAISKAS REDAKTORIUI

Lapkričio 22 dienos numeryje „Draugo“ Mokslo meno ir literatūros dalyje buvo išspausdintas straipsnis „Norom nenorom“, kuriame straipsnio autorius Pr. V. mini „stambų vyrą su gargždanti balsu“ kurį jis, jo tolimesnėje to straipsnio vietoje, pavadino „griozdu“. Beto, jis apkaltina, tą asmenį, kad vykdamas loteriją jis, buktai, padarydamas apgavystę neatidavė asmeniui laimėtą daiktą.

Tas, aukščiausias minimas „vyras su gargždanti balsu“ ir „griozdas“ buvo aš pats, t. y. Kazys PRISMANTAS. Aš, šiuo metu esu Los Angeles Lietuvių Radijo Klubo, revizijos komisijos pirmininkas ir vienas iš valdybos narių paprašius manęs padėti prie loterijos, aš sutikau.

Dauguma, Los Angeles, žmonių manę pažysta ir žino, kad mano balsas yra tiek stiprus, kad galėčiau ir be mikrofono pranešinėti, ką p. Pr. V. irgi žino. Jeigu jis girdėjo gargždėjimą, tai buvo ne mano, bet mikrofono kaltė.

Aš griežtai protestuoju ir paneigiu Pr. V. užuominas dėl, neva tai, loterijoje įvykusios apgavystės. Loterijos traukime dalyvavo penki asmenys, tai aš ir noredamas nebūčiau galėjęs padaryti jokios apgavystės.

Jeigu, kuris nors nuolatinis spaudos bendradarbis, tik dėl jam vienam žinomų priežasčių, nori įžeidinėti visuomenę d'rbančius asmenis, tai toks neigiamas ir pasitėiojantis požūris yra smerktinas ir neturėtų patekti į mūsų, save rimta laikancia, spaudą.

Kazys Prišmantas

Redakcijos prierašas. Tuo pačiu reikalu ir panašius laiškus, pasirašytas K. L. Radijo klubo valdybos, mūsų laikraščio dienišinėje laidoje buvo atspausdintas gruodžio 29 d. Prie ano laiško Red. pridėjo tokią pastabą: „Paminėtas straipsnis buvo parašytas humoristine forma, todėl jį taip ir reikėtų žiūrėti“. Pastaba tinka ir čia pakartotinai akcentuojamam tam pačiam dalykui. Galėtume pridėti tik tiek: jeigu ir amerikiečiai būtų tokie „rimti“, kaip mes, didieji jų laikraščiai seniai būtų uždaryti ir piešėjai areštuoti už įprastą, nuotaikingą ir linksmą Amerikos prezidento karikatūras laikraščių puslapiuose. Gerb. Kazio Prišmantui laiška čia srausdname nei kalbos, nei rašybos bei skrybros netaisė.

LITHUANIANS IN AMERICA

by dr. Antanas Kučas

Knyga supažindina su lietuvių imigracija į Ameriką, kaip jie čia įsikūrė, organizavo parapijas, draugijas. Antrame knygos skyriuje plačiai aprašomos lietuvių organizacijos ir jų nuveikti darbai. Trečiame knygos skyriuje nagrinėjamos Amerikos lietuvių pastangos atgauti Lietuvai nepriklausomybę. Ketvirtas skyrius skirtas lietuvių kultūrinei veiklai pavaizduoti.

Knyga turi 350 puslapių. Idomiiai ir patraukliai parašyta. Puiki dovana kiekvienam. Kaina — 6 dol.

Užsakymus siųsti: Lietuvių Enciklopedija, 395 W. Broadway, P.O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir taisymas
2646 W. 69th Street Tel. RE 7-1941

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
VALANDOS: SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta
ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. ryto iki 5 v. vak.
PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 5 v. v.
7 1/2 % Mokamas už 6 m. sertifikatus. Minimum \$1,000
6 1/2 % Mokamas už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000
5 1/2 % Investavimo Mokamas už sąskaitę
PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

Fresh ideas for your home from **Saint Anthony Savings**

Brighten your home, apartment or office with a beautiful, live house plant from Saint Anthony Savings.

Choose a hanging basket of attractive Swedish Ivy or if you'd prefer a table plant, select a colorful Dieffenbachia, an elegant Jade or a sprawling Dracaena.

If you enjoy making things, or know someone who does, you may want to select a do-it-yourself terrarium kit.

And for those of you who think "really big," we have a stunning Schefflera tree that will enhance the decor of any room.

Here's all you have to do to get your plant, terrarium or tree:

Deposit	Ivy	Dieffenbachia	Jade	Dracaena	Terrarium
\$250	\$3	\$3	\$3	\$3	\$3
\$500	\$2	\$2	\$2	\$2	\$2
\$1000	CHOOSE ANY ONE OF THE ABOVE FREE!				
\$2500	GET YOUR SCHEFFLERA TREE FREE!				

Deposits must be left in the account for minimum of six weeks or be subject to pay for the full price of the premium.

One selection per family and remember quantities are limited, so hurry in today.

Our fine china promotion ends January 20th so come in and complete your set or ask us how you can acquire this attractive dishware.

OFFICE HOURS
Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00
Saturday 9:00 to 1:00
Wed. & Sunday Closed
Suburbs call: 656-8330
Chicago call: 242-4395

Where Your Money Grows

Saint Anthony Savings
1447 SOUTH 49TH COURT, CICERO, ILLINOIS 60650

REDAGUOJA DR. S. ALIČNAS

NAUJAMETINĖS REZOLIUCIJOS

Kas iš žmogaus būtų, jeigu taip niekam nebesirytų, jeigu Naujųjų metų proga nerašytų rezoliucijų, pasidėdamas kalnus nuversti ir šiaip jau save kokiems dideliems žygiams sutvirtinti. Pavyzdžiui, vieni suformulavo rezoliucijas daugiau neberūkyti, bet iš kitos pusės, kam ta rezoliucija, jeigu ją vykdyti. Visi lietuviškieji suvažiavimai baigiasi rezoliucijom, pagal kurias jau daug visokių laimėjimų būtų ištikę, bet niekas nepasiekė, nes jas visais galimais padėdam tarp kitų popierių. Tai gi, jei jau pasidėjai negerti ar nerūkyti, gali per daug nesilaikyti. Jei jau šį sekmadienį patikrinsi savo valią ir pajūžiesi, ar gerai sekasi vykdyti rezoliucijas, praeis pro karčiamą drąsiai, nę jį nevilgterdamas, tai jau gali džiaugtis, kad esi stiprus, ir gali užėti ir už tą laimėjimą išgerti.

Su rūkymu taip pat nėra blogai, nes, anot Mark Twaino, nieko nėra lengviau pasidėti kaip nerūkyti. Esą galima šimtą kartų mesti, kad visi ir tu pats būtum patenkintas.

Žinoma, jeigu jau pasidėjai kovoti už lietuviybę, tai taip pat ryžkis laikytis žodžio. Naujųjų metų proga pasidėjai kovoti su priešu, nedelsk ir mušk priešą, kur tik jį sutikdama. O kas nesutinka su tavim, tas ir priešas, nes šiais laikais visi turi pritari savo nuomonei, o jei nepritaria, tai jis yra klaidatikis. Iš viso reikia kovoti būtinai už teisybę, ir tik už teisybę. Mūsųse juk ir nėra tokių, kurie kovotų už neteisybę.

Visada atminti, kad kitas klysta, ir tu tik vienas neklaidingas, na, be tavęs, gal dar Sv. Tėvas. Todėl ir gink savo neklaidingumą ir nepasiduok jokiose diskusijose.

Jeigu jau kur pasidarė dvi LB apylinkės, tai būtinai turite nusistarti, nes jei susitarsite, tai reikš, kad Naujųjų metų proga duotas ryžtas kovoti už teisybę sušlubavo.

Praėjusieji metai buvo moteri metai, taigi tegu jos ryžtasi

BALANOS GADYNĖ

Kadaise švietė balana, Ir buvo malonumas, Jauna vienodai ir sena Tada atrodė dūmuos.

Pūtėm po to žibelines Ir žvakę parapiuo, Vėliau elektros lemputes Palubėje kabinom.

Dabar atgal vėl viskas teka, Vėl grįžta mados senos, Dega ne elektra, o žvakės Geruose restoranuos.

Liepsnoja malkos, pliauskos plonos, Ir žybeioja balanės, Ir vėl be židinio salonas Tėra tik laužas senas.

Ir vėl balaninėn gadynėn Sugrįžti gundo vėlnias, Ir tuoj ant drobių pakulinių Mūvėsim karštas kelnės.

Dr. S. Aličnas

Iš rinkinio "Alijosių lapai"

Bėga metai ir jų nepavyti, Vis daugiau jau ant kupros neši, Ir nuo šiandien kasdieną rašys Jau septyniadesimt šeši.

Ir šiais metais nepasiduoti ir toliau žengti vyriškais keliais. Bostone, Moterų klube kalbėdama, Aleksandra Moriarty pasireiškė, kad moteris esanti grožio ir gėrio simbolis, o ne simbolis purvinių skarmalų ir kelnų. Bet mes manome, kad moteris su kelnėmis narsiau atrodė ir iš viso gali ryžtingiau atlikti savo uždavinius, pvz. iškentėti nesibarus, kai vyras per garsiai indus plauna. Iš kitos pusės, motinos, turinčios sūnus, gali ryžtis savo sūnus išleisti už moterų daktarių, kad sūnelis galėtų lengviau gyventi.

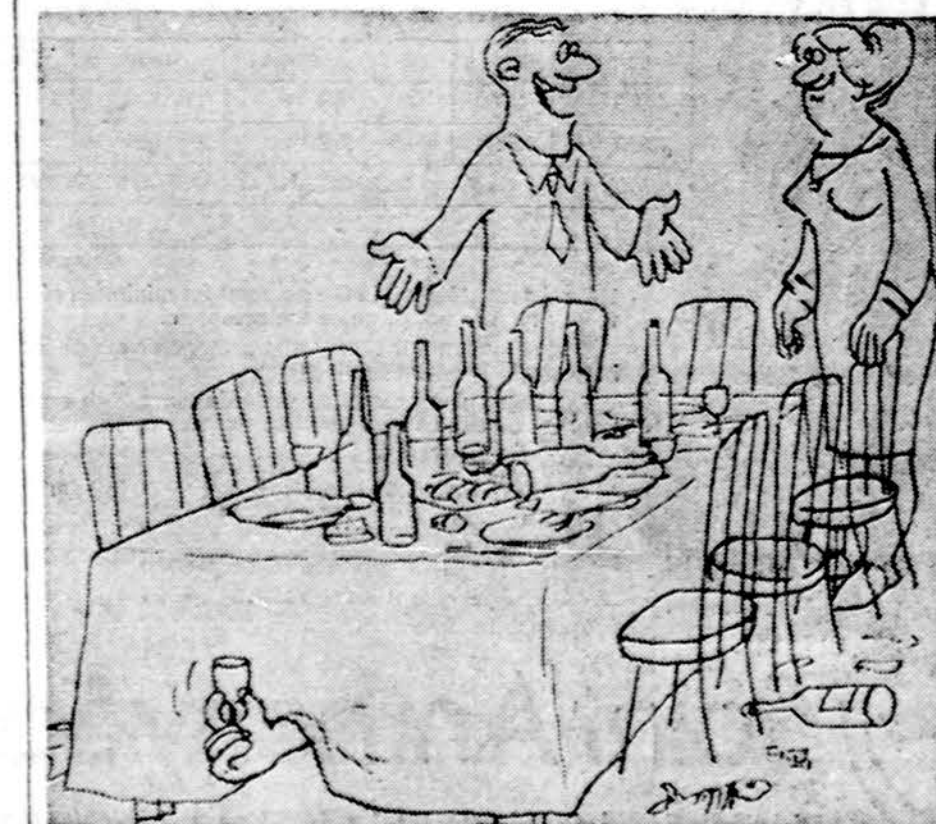
Be abejo, rezoliucijas darant, visiems kyla įvairių klausimų. Pvz., kuris ilgai draugavo su mergina, turi apsispręsti: vesti

Siunčiam visą bušėlį linkėjimų visiems skaitytojams ir bendradarbiams.

NAUJŲ METŲ NAKTĮ

Du girti plavinėja naktį po miestą. Vienas jų patenka į požeminį traukinį ir pagaliau, šiaip taip išėjęs į viršų, sako draugui: — Tai buvau patekęs pas turistą. Brolau, jo rūsy traukinėliai, tai net malonu pažūrėti.

— Labai malonu, kad visi svečiai išsiskirstė.

Pieš. A. Deltuvos

ar mesti, metantis rūkyti — būti ar žūti, nutartantis mažiau gerti — kęsti ar toliau švesti, blogose dramose — knarkti ar verkėti, renkant į valdybą, sutikti ar namie pasilikti, recenzijas rašant, meluoti ar kodyluoti, aukų rinkėjams apsilankius — parašą dėti, ar nuo Nainio kentėti.

Rezoliucijos reikšmingas reikalas, todėl, jų nepadaręs, gali tai atlikti pvz. ligi Trijų Karalių šventės, na, o kas nebeuori pažado laikyti, gali nuo Trijų Karalių šventės atsikvilti, nes juk esame patys karaliai, mažiausia juk kiekvienas mūsų yra Vytauto Didžiojo ainis, vis besirūžtas pakartotinai laimėti Žalgirio mūšį su savo artimu. Naujametinės rezoliucijos reikšmingos, todėl, jas priėmę, padaryk kaip ir su visomis kitomis: užrakinkit į stalčių, kad nebesuktų galvos iki kitų metų ar kitų suvažiavimų.

A. T.

SVEČIAS Į NAMUS

Slovakų rašytoja M. Lopaševska teigia, kad svečias į namus, tai Dievas į namus. Girdi buvę taip:

— "Mūsų įmonėje apsilankė svečias iš užsienio. Pasveikinome jį širdingu tarptautiniu rankos paspaudimu ir tam tikslui skirtu valdišku slyvinės buteliu. Jis taip pat pasirodė supratingas. Išaukė iš portfelio gan įspūdingos išvaizdos butelį. Svetingoje atmosferoje gurgkšnodami po stikluoką, tiriamai žvalgėmės į svečią: ar jis ne iš tų tikrų inteligentų, kurie gauda algos priėdą už svetimas kalbas. Laikas bėgo ir, mažėjant gerimams, mažėjo ir mūsų bendradarbių skaičius kambaryje.

Kai direktorius šitai pastebėjo, tuojau ėmėsi tarnybinių priemonių: — Draugai, situacija yra svarbi! Kaip žinote, svečias viešės kelias dienas ir reikės juo pasirūpinti. Kuris nors iš mūsų privalo jį užsipašyti į svečius. As labai norėčiau, tačiau šiandien pas mane atvažiuoja uošvė. Kas imsis šios malonios pareigos?

Niekas nenorėjo skubėti atsakydamas, todėl direktorius ėmėsi konkretesnio metodo: — Na, pavyzdžiui, draugas

ŠVENTINIAI NUOTYKIAI

— Per švenčių vaišes svečias pabučiavo namų šeimininkę ir gavė iš jos vyro į nosį. Šeimininkė verkdamas skundėsi, kad vyras jos nebučiavo jau 15 metų.

— Tu nežinai, kad nereikia rūkyti lovoje? — sako ugniagesys atvykęs gesinti Kalėdosa gaisro.

— As nerūkiu lovoje, as atsiguliuoju į degančią lovą, paaiškino rūkorius.

— Kai krenti žemyn, išsiaiškink, kokia jėga traukia prie žemės: rūkalai, gėralai, plepalai, pinigai ar naujos mados stonais padais batai, kurie išlaužė daugybę žmonių kojas.

— Kodėl tu važiuoji švenčių metu per raudonas šviesas? — klausia policininkas juoduką vairuotoją.

— Todėl, kad balti žmonės važiuoja per žalias, — atsakė juodukas.

— Kalėdų sveikinimo kortelę, išsiųstą 1974 m. Kalėdoms, gavau porą dienų prieš 1975 m. Kalėdas. Paštas už korespondenciją, kurią laiko sandėliuose ilgą laiką, reikalauja pakelti mokestį.

— Per Kalėdas švediško automobilio vairuotoją su prancūziška barete, kuris turėjo ant automobilio užsilipinęs lietuvišką arkluką ir itališką vėliavą, policija paklausė, kokią kalbą vairuotojas naudoja?

— Pasirodo, kad vairuotojas buvo lietuvis, atvykęs iš Švedijos, vedęs italę žmoną, nusipirkęs švedišką automobilį ir prancūzišką baretę gavęs iš Prancūzijos. Kalba visom kalbom.

— Švenčių metu juodukas ieš-

kojo buto baltųjų gete. Butas buvo reikalingas ne jam, bet baltai jo žmonai, kuri mėgsta lietuviškus kopūstus, dešras. Tokių dalykų juodųjų getuose nėra, tačiau pats buto ieškotojas labiau mėgstas juodųjų getą.

— Našlys per Kalėdas vedė mirusios žmonos seserį. Jaunavedžiui labai patinka uošvės vardas, kurio jis jokiū būdu negalys keisti.

— Jei dar kartą ištėkėsiu, tai norėčiau, kad mano vyras būtų linksmas, muzikas, dainininkas, mėgstas humora, vakarais būtų namuose, — sako ponis, pakvietusi mane Kalėdoms į svečius.

— Geriau poniai būtų televizijos aparatas, o ne vyras, — išsitariau.

G. Zenonis

KUR TIE JUDOSIAUS GRASIAI

Nuolat klausiamas, kas gali parodyti tuos 30 sidabrinių, už kuriuos Helsinkyje buvo parduotas Pabaltijys.

Teigiama, kad ten pat, kur guli sidabriniai, gauti už Vietnamo pardavimą.

PAGAL TARYBINĘ GALVOSENĄ

Okupuotoje Lietuvoje kaimo pradžios mokyklos mokinių dvi dienas nebuvo mokykloj.

— Kur buvai dvi dienas? — klausia mokytojas.

— Mama iškalbė kelnes. Kol išdžiūvo, kol sukopė, taip ir praėjo diena, — teisinasi vaikas.

— Bet kur tu buvai antrą dieną?

— Kai antrą dieną atėjau prie mokyklos ir pamaciau kieme padžiautas mokytojo kelnes, pagalvoju, kad pamokų nebus, ir parėjau namo.

Marty Allen

Artimas skaldys Artimui ausis,

Kad nesušaldys Jų anei sausis.

ITIKINANTI REKLAMA

Omahoje, Nebr., lange buvo iškabinas toks skelbimas: "Parduodami kačiukai. Motina yra persiškos veislės, o tėvas iš geros kaimynystės"

MORALINIS SMŪGIS

Vaikai pučia balionus, ir vienas berniukas sako:

— Mamyte, Jonas mane užgavo su balionu.

— Niekas kalbi, kaip jis galėjo tave užgauti balionu.

— Ne, jis mane mušė, manydamas, kad tai akmuo.

Svarbiausias patiekalas ir šiaš metai visam pasauli bus doleris

"The Times", Hammond

LENINAS APIE RUSUS

Nėra žemėje paklusnesnių ir kvailesnių žmonių už rusus. Jų kantrybė nežino jokių ribų.

Vladimir I. Lenin,

"Chicago Tribune", 1975. XI. 8

KALEDINIAI ZAISLAI

Mokslininkas, stebėdamas vaikams skiriamus Kalėdų žaislus — patrauklius tankus, lėktuvus, raketas, tarė: "Žinote, jie pralenkia Pentagoną, bet vis dar atsilieką nuo rusų".

Moterų komplimentai moterims

— Jos plaukai gražūs, bet, žinoma, dažyti.

— Jos namai neblogai atrodo, bet ne mano skoniu.

— Ji yra puiki moteris, bet tik pasirodo per daug gero darytoja.

— Ji visuomet atrodo gražiai, bet kiek pinigų išleidžia drabužiams!

— Ji gražiai sugyvena su savo vyru, bet kas ten gali žinoti.

— Ji buvo suruošus geras vaiss, bet buvo per daug svečių.

— Ji yra populiari mergaitė, bet truputį laukiniška.

— Ji jauna atrodo, bet netokia jauna, kaip bando vaizduoti.

— Ji puiki moteris bet bloga šeimininkė.

— Ji yra labai maloni, bet nieko nesakyk, jei nenori, kad tūti sužinotų.

Iš naujų metų ateinančiais metais.

NESUSIPRATIMAI DEL KELNIŲ

— Pažvelk į tą susivėlusiais plaukais vaiką su mėlynomis medvilnės kelnėmis: ar čia berniukas, ar mergaitė? — šnabždėjo senas ponas prie kino teatro bilietų kasos užpakalyje stovinčiam laukėjui.

— Čia mergaitė, — atsiliepė piktas balsas iš užpakalio. Žinok, — čia mano dukter!

— Atleisk, pone, — atsiprašė seniokas, — aš nežinojau, kad tamsta jos tėvas.

— Aš ne tėvas, — iš užpakalio atsiliepė asmuo su kelnėmis, — aš jos motina!

— Tiek daug demokratų kandidatuoja į prezidentus, jog jie nebeištenka pažadų.

ATLIEKAMI PYRAGAICIAI

— Jokūbėli, čionai ant stalo vakar vakarą, kai ėjome gulti, buvo du pyragaičiai, o šiandien rytą — tik vienas belikęs. Kaip tu aiškini?

— Nežinau. Buvo taip tamsu, jog nė nepastebėjau kito.

PER VELAI ATPAZINTAS GERĖJAS

Jauna nuotaka dejavo draugei dėl savo vyro girtuokliavimo.

— Na, gerai, — tarė jos draugė, jei žinotai, kad geria, tai kam už tokio tekėjai?

— Nežinojau, — aiškinosi mergina, pakol jis vieną vakarą parėjo namo blaivas.

RANKŲ PLOVIMAS

— Nusiplauk rankas, — sako motina berniukui.

— Ar abi?

— Gali ir vieną. Man įdomu, kaip tu tai padarysi.

MELO DETEKTORIUS

Viename ponių klube žymus mokslininkas skaitė paskaitą. Kai jis baigė, apie jį susibūrė ponios, duodamos jam visokių klausimų.

Viena paklausė:

— Profesoriau, dabar labai daug kalbama apie naujausius melo detektorius. Ar tamstai teko kada nors matyti, kaip jie veikia?

— Matyti? — nustebo profesorius. — Aš vieną esu vedęs!

KATRAS KVAKERIS

Aštuonerių metų mokinių savo rašinėlyje apie vadinamos Draugų draugijos narius — kvakerius rašo: "Kvakeriai yra labai nuolankūs, ramūs žmonės, kurie niekad nekovoja ir neprieštarauja. Mano tėvas — kvakeris, bet mano motina — ne".

Spinduliuojanti Naujųjų Metų šviesa.

BREMENO MIESTO MUZIKANTAI

Amžiais pasakoj gyveno Bremeno ansamblis senas Pasakoj vaikukams grojo Ir dabar... čia apsisotjo.

Kelia triukšmą negirdėta, Stabdo darbą vos pradėta, Ieško vėlnio, bolševikų Tarp geriausių katalikų.

Juk jiems pasakoj pavyko Išbaityt miškian plėšiką, Tai ir čia jie bliaut pradėjo Prieš bendros veiklos idėją.

T. Aličnas